

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"
Освітня програма	39697 Економіка підприємства
Рівень вищої освіти	Молодший бакалавр
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	39697
Назва ОП	Економіка підприємства
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Молодший бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Дядик Тетяна Василівна, Паничок Марина Юріївна, Романовська Юлія Анатоліївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	26.01.2022 р. – 28.01.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://studgorodok.khai.edu/assets/documents/2234/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20051%20%D0%9C%D0%91.pdf
Програма візиту експертної групи	https://studgorodok.khai.edu/assets/documents/4944/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0%20051%20%D0%9C%D0%91.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» доклало усіх зусиль для максимального забезпечення проведення акредитаційної експертизи з використанням технічних засобів. Демонстрація матеріально-технічного забезпечення була чітко організована і дозволила ЕГ побачити всю велич закладу. Зустрічі з відповідальними працівниками структурних підрозділів пройшли вчасно відповідно до погодженої програми візиту у віддаленому режимі. Стейкхолдери, які вчасно не попали на зустріч 6, були присутні на відкритій зустрічі; здобувачі, що не змогли доєднатися до зустрічі 4, зайшли на резервну зустріч. ОП є актуальною та враховує сучасні вимоги ринку праці, галузевий аспект. Наявна потужна матеріально-технічна база, яка формує матеріальне та організаційне забезпечення здобувачів та НПП. Студентоцентрикований підхід реалізований у можливості навчатися за індивідуальним графіком, забезпечений правом вибору здобувачами вибіркових дисциплін, тематики контрольних та розрахункових робіт. Роботодавці та інші стейкхолдери підкреслили наявний потенціал щодо розширення підготовки за ОП. В НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» створена інфраструктура для навчання осіб з особливими освітніми потребами. В ЗВО наявне сприятливе освітнє середовище, що дозволяє досягти заявлені в програмі результати навчання. Програма за своїми цілями узгоджується із місією та стратегією розвитку ЗВО. ОП забезпечується викладачами із академічною кваліфікацією. ЕГ під час відеоконференції засвідчила достовірність інформації у Відомостях про самооцінювання та проаналізувала додатково надану документацію, що дало можливість зробити висновки про якісну організацію таких освітніх процесів: розробки структури та змісту ОП; формування доступу до ОП та визнання результатів навчання; організації навчання і викладання на ОП; контролю знань, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічну доброчесність; забезпечення ОП науково-педагогічним персоналом; формування освітнього середовища та матеріальних ресурсів; реалізацію системи внутрішнього забезпечення якості ОП; створення прозорих та публічних процедур для якісного функціонування ОП. За результатами акредитаційної експертизи ЕГ визначила, що освітня програма та освітня діяльність за цією програмою відповідають усім критеріям Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, з несуттєвими недоліками. НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» має резерви і потенціал для удосконалення освітньої діяльності ОП «Економіка підприємства» рівня вищої освіти - початковий (короткий цикл). Експертною групою були надані рекомендації, що носять консультативний характер, реалізація яких допоможе усунути виявлені слабкі сторони та покращить якість надання освітніх послуг.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП, її основний фокус та спеціалізація, ПРН корелюються зі стратегією розвитку НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» та відповідають місії Університету. Освітні компоненти дозволяють досягти цілей та програмних результатів навчання. Налагоджено зв'язки з роботодавцями регіону, що засвідчується договорами про співпрацю; стейкхолдерами підтверджено участь в обговоренні змістового наповнення ОП. Роботодавці та інші стейкхолдери визнають потребу у фахівцях освітнього ступеню «молодший бакалавр» ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) та доводять її перспективність. ЗВО забезпечує здобувачам можливість формувати власну освітню траєкторію та демонструє студентоцентрикований напрям розвитку. Форми контрольних заходів оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють об'єктивно встановити досягнення здобувачем вищої освіти ПРН. ЗВО забезпечує рівень поінформованості здобувачів щодо форм та методів проведення як поточних, так і підсумкових контрольних заходів. Обсяг ОП та її освітніх компонентів забезпечує набуття програмних результатів навчання. На ОП працюють висококваліфіковані викладачі. В Університеті налагоджена та доведена до здобувачів та НПП практика виходу з конфліктних ситуацій. Ефективно стимулюється професійний розвиток НПП, шляхом проведення щорічного конкурсу «Ікари ХАІ» та можливістю отримання сертифікату відповідно до CEFR з іноземної мови. Процес формування культури якості інституційно структурований, сформовано та ефективно функціонують підрозділи, що забезпечують якість ОП. Надається широкий спектр можливостей для досліджень з безкоштовним використанням ресурсів НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», наукометричних та повнотекстових баз даних. Учасники освітнього процесу є обізнаними щодо дотримання принципів академічної доброчесності, наявне програмне забезпечення Unischek, спрямоване на перевірку наукових робіт на плагіат. В ЗВО наявна потужна матеріально-технічна база: простори приміщення, облаштовані аудиторії, актові зали). Створено умови для осіб з особливими освітніми потребами. Наявна та активна психологічна служба підтримки. Інформація щодо організації та регулюванні освітнього процесу є у вільному доступі. Матеріали, розміщені на сайті ЗВО дають вичерпну інформацію про доступ до освітньої програми всіх зацікавлених сторін. В НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» діє освітня платформа mentor, яка активно використовується учасниками освітнього процесу. Високий рівень технічної підтримки всіх учасників освітнього процесу реалізується через електронну систему «PILOT», розроблену здобувачами та НПП Університету. Інформаційна підтримка забезпечується прямим спілкуванням та веденням груп в месенджерах (Viber, Telegram) та соціальних мережах (Instagram, Facebook). Новини та публічна інформація розміщується на офіційному сайті та у соціальних мережах. НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» підтримуються тенденції розвитку ОП в напрямку забезпечення та підвищення якості освітнього процесу.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Фокус освітньої програми фрагментарно монтується із зазначеними особливостями ОП. ЕГ рекомендує узгодити основний фокус ОП та її особливості. 2. До складу проєктної групи не входять здобувачі ОС «Молодший бакалавр» ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл). ЕГ рекомендує ввести до складу проєктної групи здобувачів ОС

«Молодший бакалавр» ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл). 3. Обмежена процедура обрання вибіркових дисциплін, що призводить до ризику виникнення обмежених можливостей формування у здобувачів власної освітньої траєкторії. ЕГ рекомендує розробити процедуру вибору ВК доступну для кожного здобувача в межах всього Університету. 4. Участь здобувачів під час реалізації ОП у заходах, пов'язаних з науковими дослідженнями (гуртках, конференціях, конкурсах тощо) є фрагментарною. ЕГ рекомендує активізувати поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми – залучати здобувачів вищої освіти до наукових конкурсів, конференцій, гуртків. 5. У робочих програмах навчальних дисциплін та силабусах в якості рекомендованої літератури превалюють застарілі джерела; не всі зазначені в них ЗК, СК та ПРН корелюються з ОП. ЕГ рекомендує забезпечити процедуру системного оновлення робочих програм й силабусів навчальних дисциплін з урахуванням сучасних наукових трендів протягом п'яти останніх років; узгодити ЗК, СК, ПРН у РПНД та силабусах з матрицями відповідності ЗК, СК, ПРН освітнім компонентам в ОП. 6. Некоректно наведена інформація щодо відповідності деяких НПП п.38 Ліцензійних вимог. ЕГ рекомендує оновити інформацію у профілях викладачів на сайті ЗВО щодо їх наукової та професійної активності. 7. Процес оприлюднення певної інформації (наприклад, опитування здобувачів наведено в розрізі окремих груп та окремих питань; списки вступників опубліковані вибірково) розміщено на сайті не в повному обсязі. ЕГ рекомендує зробити опитування здобувачів більш публічними та доступним на сайті. 8. Участь роботодавців у проведенні аудиторних занять ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) має епізодичний характер. ЕГ рекомендує забезпечити формування системної взаємодії залучення роботодавців до аудиторних занять. 9. На сайті ЗВО та на сайті кафедри не розміщено інформації щодо пропозицій, що надходили під час періоду обговорення проєкту ОП. ЕГ рекомендує оприлюднювати запропоновані пропозиції, надані в процесі обговорення проєкту ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОП, зазначена у відомостях самооцінювання, намагається об'єднати як вимоги роботодавців щодо розв'язання типових практичних проблем у сфері економіки так і успішно корелюється з місією та стратегією розвитку ЗВО на період 2020-2030 рр. (<https://cutt.ly/4Ov6EtV>) в частині надання широкого доступу до ринку праці підприємств аерокосмічного сектору, машинобудівного комплексу, а також в суміжних галузях та Статутом НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» (<https://cutt.ly/zObq3yT>). Основний фокус ОП сформульований з урахуванням моделі студентоцентрованого навчання, орієнтації на потреби сучасних підприємств аерокосмічної, машинобудівної і суміжних галузей. Проте в особливостях програми зазначено, що підготовка направлена на отримання фахівця в сфері економіки підприємства (в ОП 2020 р. було зазначено - в сфері економіки підприємства з урахуванням аерокосмічної галузі). Досягнення поставленої мети забезпечуються відповідними формами, традиційними та інноваційними методами навчання, запровадженням елементів інклюзивної освіти, потужними ресурсами НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» (матеріально-технічними, інформаційними). ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) має чітко сформульовані цілі, які ґрунтуються на зазначених у Стратегії розвитку пріоритетах, а саме забезпеченні якості надання освітніх послуг на рівні європейських і світових стандартів. Так, 2022 рік в ЗВО проголошено роком підвищення якості освіти, що було зазначено під час зустрічі з керівництвом - проректором з наукової роботи Павліковим В.В. ЕГ встановила, що інтереси стейкхолдерів та інтереси здобувачів вищої освіти, які узгоджуються із Стратегією розвитку ЗВО було враховано при формуванні програмних результатів навчання. Під час зустрічі з роботодавцями, Нос М., та під час відкритої зустрічі зі стейкхолдерами, Тризною О., Панко О., вони зазначили затребуваність даного фокусу ОП та окреслили перспективи розвитку ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл). В процесі проведених зустрічей з керівництвом Університету та гарантом ОП ЕГ дійшла висновку, що всі вони чітко розуміють місце ОП в стратегії та тактиці розвитку НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» та наполегливо працюють над її розвитком. Разом з тим, ЕГ вважає, що досить непросто корелювати в ОП здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання в сфері економіки підприємства та акцентуватися на аерокосмічній, машинобудівній і суміжних галузях, тому доцільно уточнити особливості ОП та її фокус при доопрацюванні проєкту 2022 року. А саме, при конкретизації особливостей освітньої складової на її відмінностях та зробити увагу на конкурентних перевагах даної освітньої програми, що дозволить підвищити її конкурентоспроможність.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Інтереси зацікавлених сторін (стейкхолдерів) було враховано під час формування цілей та програмних результатів навчання: передбачено досягнення мети навчання; умов формування та розвитку професійних компетенцій, оволодіння актуальними навичками, властивими для економіста, готовності до працевлаштування та подальшого навчання за освітньо-професійним програмами освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю «Економіка». В навчальному плані ОП передбачена вибіркова компонента (31,67 % від загального обсягу ОП), яка є складовою для формування індивідуальної освітньої траєкторії (ІОТ) здобувачів. Під час спілкування в фокус-групах з роботодавцями та стейкхолдерами ЕГ визначає, що при формуванні цілей і результатів навчання враховуються рекомендації всіх заінтересованих сторін (<https://cutt.ly/XOGFwSn>). Потенційні роботодавці залучаються до обговорення логіки побудови і наповненості ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл), що зазначено у протоколі засідання кафедри № 8 від 19 лютого 2021 р. (<https://cutt.ly/iObwmtwH>). Директор ТОВ «Гемо Медика Харків» Овчинникова М.О., директор СТОВ «Маяк» Лихошерст С.В. запропонували змінити послідовність викладання дисциплін - перенести дисципліну «Бухгалтерський облік» з другого семестру в перший та збільшити мовленнєву підготовку здобувачів, замінити дисципліну «Мікро- та макроекономіка» на «Мікроекономіка» та перенести її у третій семестр. Студенти-магістранти, залучені до обговорення ОП, внесли пропозиції щодо збільшення практичної спрямованості даної ОП (запропонували ОК «Основи економіки бізнесу») та обґрунтували доцільність правової підготовки. До складу проектної групи не входять здобувачі ОС «Молодший бакалавр» ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл). Але студенти (Почепцова Д., Бондаренко Д.) під час зустрічей запевнили, що в форматі оффлайн їх ознайомлюють з ОП та можливостями реалізації їхньої власної освітньої траєкторії організації освітнього процесу, проте їх опитування не є публічними. Роботодавці залучаються до складу екзаменаційних комісій, Тризна О.В. – арбітражний керуючий міністерства юстиції України, м. Харків, 61а – комісія «Економіка підприємства» (Наказ №4 від 10.01.2022 р., <https://cutt.ly/XObwYwl>), але в наказі не зазначено рівень освіти здобувачів, до яких відноситься дана комісія. Наявні рецензії на ОП від зовнішніх стейкхолдерів (директор ТОВ «Гемо Медика Харків» Овчинникова М. О., директор СТОВ «Маяк» Лихошерст С.В., директор ТОВ «АвиаТехКомплект» Дмитрієв О.І. <https://cutt.ly/HOh1Ard>) мають ґрунтовний характер, відзначають доцільність ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) та підкреслюють такі її конкурентні переваги, а саме практичну складову, індивідуальну траєкторію освіти. ЕГ дійшла висновку, що вищенаведені факти свідчать про участь стейкхолдерів у визначенні цілей та програмних результатів ОП. Проте, варта уваги взаємодія зі здобувачами даної ОП

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Гарант ОП Ревенко Д.С. переконливо продемонстрував, що цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, галузевого та регіонального контексту з урахуванням актуальних тенденцій ринку праці. Досвід аналогічних освітніх програм підготовки молодших бакалаврів за ОП у вітчизняних і зарубіжних закладах вищої освіти було проаналізовано та враховано. При формуванні цілей та унікальності ОП, формуванні логіки та послідовності викладання ОК, визначенні ПРН за ОП робочою групою вивчено досвід Херсонського національного технічного університету, Мукачівського державного університету, Полтавського університету економіки і торгівлі, Київського національного економічного університету, Вищої школи торгівлі та права імені Річарда Лазарського, Варшава (Lazarski University), Університету Саскачевана, Канада (University of Saskatchewan) (<https://cutt.ly/QOh2ADg>). Більш конкретних прикладів та фактів вивчення досвіду аналогічних ОП вітчизняних та іноземних ЗВО ЕГ не було наведено. Дана ОП відповідає кращим практикам аналогічних освітніх програм підготовки молодших бакалаврів. Галузей аспект ОП «Економіка підприємства» розкриває ОК 7 (Основи авіакосмічної техніки) та ОК 2 (Математика: елементарна математика, вища математика, теорія ймовірності та математична статистика), кількість кредитів відповідно 3 ЄКТС та 20 ЄКТС (відомості про самооцінювання). Задекларовані в ОП цілі та ПРН відображають ситуацію із розвитком спеціальності в регіональному та національному масштабах. Стейкхолдери під час зустрічі зазначили про перспективний попит на ринку Харківщини саме фахівців рівня «Молодший бакалавр», та підкреслили, що отримані ПРН нададуть майбутнім фахівцям значних конкурентних переваг. Галузевий та регіональний контекст ОП проявляється у змісті відповідних дисциплін та враховує потреби, визначені у Стратегії розвитку Харківської області на 2021–2027 роки (<https://cutt.ly/oOh5kEe>); Програмі підтримки розвитку підприємництва у м. Харкові на 2018-2022 роках (<https://cutt.ly/6Oh5GVj>) та Стратегії розвитку Харкова 2030 (<https://cutt.ly/WOh53uA>). ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) включає навчальну практику. НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» має близько 20 договорів про співпрацю (<https://cutt.ly/iObrC55>), що ОП орієнтується на формування фахівця з сучасними компетентностями економіста з урахуванням розвитку авіакосмічної техніки та її виробництва. Члени ЕГ дійшли висновку, що задекларовані в ОП цілі та ПРН відображають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт за даною спеціальністю визначеного рівня освіти відсутній. Між тим ОП відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (зі змінами). Експертна група дійшла висновку, що ОП і зазначені в ній компетентності та результати навчання

відповідають чинній рамці кваліфікацій, а саме п'ятому кваліфікаційному рівню. В ОП 2020 р. значиться НРК - 6 рівень (протокол затвердження ОП № 11 від 27.05.2020). На момент її введення в дію 01.09.2020 р. відбулися зміни у додатку до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (<https://cutt.ly/iOjpZPb>), відповідні зміни було внесено в ОП, що підтверджує витяг з протоколу №1 навчально-методичної комісії (https://drive.google.com/file/d/1NjfrRrJb8O8Hkgxaerbo1wdx2tw_qWvds/view). ОП містить 11 загальних і 11 спеціальних компетентностей та 17 програмних результатів навчання. В ОП спостерігається намагання в короткий цикл навчання вкласти компетентності, які забезпечать фахівців, здатних розв'язати типові спеціалізовані завдання в сфері економіки підприємства та фахівців, здатність орієнтуватися в авіакосмічній галузі, що підтверджується оновлення ОП в 2021 р.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Основний фокус ОП відповідає місії та стратегії НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ». ОП орієнтується на формування фахівця з сучасними компетентностями економіста з урахуванням розвитку авіакосмічної техніки та її виробництва. Пропозиції та потреби зацікавлених осіб враховані при формуванні цілей ОП та ОК. Співпраця зі стейкхолдерами не є формальною процедурою, а носить систематичний характер. Налагоджені зв'язки з роботодавцями, інтереси яких враховано у програмних результатах навчання. Представники бізнес-спільноти зазначили затребуваність у фахівцях спеціальності «Економіка підприємства» (короткий цикл) для регіону. При визначенні цілей ОП врахований досвід аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабка сторона: Некорелятивність основного фокусу ОП її особливостям. Рекомендація: Скорегувати відповідність основного фокусу ОП та її особливостей. Слабка сторона: Відсутність здобувачів ОС «Молодший бакалавр» ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) в складі проектної групи. Рекомендація: Ввести до складу проектної групи здобувачів ОС «Молодший бакалавр» ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл). Слабка сторона: Неопрілюднення результатів анкетування опитувань здобувачів. Рекомендація: Розмістити в широкому доступі інформацію щодо анкетування здобувачів ОС «Молодший бакалавр» ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл).

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ЕГ дійшла до висновку, що ОП відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 1.1 - 1.4: цілі програм відповідають місії та стратегії розвитку ЗВО, при формулюванні мети та програмних результатів навчання враховуються позиції здобувачів, роботодавців та інших стейкхолдерів, галузевий та регіональний аспект, досвід інших вітчизняних та іноземних освітніх програм. ОП і зазначені в ній компетентності та результати навчання відповідають чинній рамці кваліфікацій, а саме п'ятому кваліфікаційному рівню. Серед слабких сторін, що зумовили надання рекомендацій: невідповідність основного фокусу ОП її особливостям; відсутність здобувачів ОС «Молодший бакалавр» ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) в складі проектної групи та неопублічність результатів анкетування таких здобувачів. Недоліки, що описані, не є суттєвими. Виходячи з зазначених сильних сторін, позитивних практик та слабких сторін, недоліків, ЕГ вважає, що ОП «Економіка підприємства» відповідає критерію В. Рекомендації є досяжними.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Аналіз ОП «Економіка підприємства» та навчального плану відповідає вимогам розділу II, ст. 3 Закону України «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>) щодо навчального навантаження для початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти становить 120 кредитів. Так як стандарт вищої освіти рівня

молодшого бакалавра відсутній, то підґрунтям виступають статті Закону України «Про вищу освіту». Експертна група дійшла висновку, що інформація коректна та відповідає змісту. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів, а також структура і зміст навчального плану знаходяться у відповідності один до одного та до вимог законодавства щодо навчального навантаження для бакалаврського рівня (скороченого циклу) вищої освіти. Обсяг ОП складає 120 кредитів, з яких обов'язкова компонента – 82 кредити/68,3%. Водночас, цикл обов'язкових компонентів містить ОК практичного спрямування, зокрема ОК15 («Навчальна практика»). Вибіркові компоненти ОП – 38 кредитів/31,7%. Освітні компоненти розподілено на 4 семестри, навчання на ОП завершуються кваліфікаційним іспитом. Строк підготовки здобувачів вищої освіти за рівнем молодшого бакалавра з економіки становить 1,10 років. ЕГ дійшла висновку, що обсяг освітньої програми, окремих освітніх компонентів, а також структура і зміст навчального плану є узгодженими, відповідають вимогам законодавства щодо навчального навантаження за рівнем молодшого бакалавра (короткий цикл).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП регулюється внутрішніми документами ЗВО (Положення про розроблення та модернізацію освітніх програм, <https://cutt.ly/VIYEDdG>). Вивчивши освітню програму, ЕГ дійшла висновку, що ОП чітко структурована: містить 2 блоки (Обов'язкові компоненти та вибіркові компоненти, в який входить гуманітарний блок) (<https://cutt.ly/3OcHnWx>). Програмні результати навчання забезпечуються за рахунок обов'язкових компонентів ОП. ПРН (ПРН1-ПРН16) відображають компетентності, зорієнтовані на підготовку фахівців в сфері економіки підприємства (СК1-СК10), а ПРН17 демонструє спеціальні (фахові) компетентності (СК11) та формує галузеву приналежність спеціальності. ЕГ засвідчує, що ОК1, ОК2 та ОК7 дозволяють здобувачам набути таких ПРН, як ПРН5, ПРН8, ПРН13, ПРН15, ПРН17, що логічно взаємопов'язує уніфікованість та галузевість даної ОП. Аналіз Матриці відповідностей засвідчує забезпечення обов'язковими компонентами ОП компетенцій та програмних результатів навчання. Компоненти ОП базуються на теоретичних та практичних засадах загальних законів та тенденцій розвитку економічного світогляду, інформаційних знань у бізнес-середовищі та набуття навиків під час навчальної практики, тощо, які відображені у силабусах навчальних дисциплін та розміщені у віртуальному навчальному модульному середовищі mentor. Структурно-логічна схема вибудовує взаємозв'язок вивчення окремих дисциплін. Каталог дисциплін вільного вибору здобувачів (<https://cutt.ly/fOWtIGR>) відображає перелік вибіркових навчальних дисциплін за спеціальностями, в якому конкретизується найменування навчальної дисципліни та можуть бути прописані пререквізити, кореквізити її вивчення. Положення про розроблення та модернізацію освітніх програм (<https://cutt.ly/VIYEDdG>), Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента (<https://cutt.ly/IIYDv1u>) дозволяють сформувати індивідуальну освітню траєкторію шляхом вибору вибіркових освітніх компонентів. Формування груп для вивчення вибіркових навчальних дисциплін/блоків навчальних дисциплін в ЗВО відбувається з використанням алгоритму Гейла - Шеплі (відкладена згода) (п.2.7. Положення <https://cutt.ly/IIYDv1u>) за допомогою електронної системи підтримки освітнього процесу Pilot (<https://cutt.ly/MOcLK8p>). Логіко-структурна схема ОП містить змістовні блоки освітніх компонентів, які побудовані на поступовому набутті ЗК та СК. На основі аналізу силабусів, РПНД та матеріалів дисциплін, інтерв'ю зі здобувачами, викладачами, гарантом ОП, ЕГ дійшла висновку, що зміст освітніх компонентів відповідає цілям ОП та ПРН. Але деякі силубуси не містять зазначених в ОП ПРН, а саме в Силабусі ОК15 (<https://cutt.ly/7OcZpIM>) не прописано ПРН12, ПРН14; в Силабусі ОК11 (<https://cutt.ly/5OcXa63>) не прописано ПРН15, а в Силабусі ОК2 (<https://cutt.ly/GOcVUCV>) додані ПРН, які не зазначені в ОП. Всі ПРН забезпечуються нормативною частиною навчального плану.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз змісту ОП «Економіка підприємства» та НРК свідчить про відповідність предметній області спеціальності 051 Економіка. ОК даної ОП за змістом безпосередньо пов'язані зі спеціальністю 051 Економіка: ОК4 «Розвиток економічного світогляду» розглядає особливості економічного мислення, економічну науку та економічну реальність; ОК12 «Економіка праці» містить тематичні блоки з питань персоналу підприємства та планування потреби в ньому, продуктивності та оплати праці; в рамках ОК13 «Мікроекономіка» досліджується попит, пропозиція, їх взаємозв'язок; витрати і результати виробництва, характерні риси конкуренції; ОК12 «Теорія економічного аналізу» розкриває оцінювання конкурентоздатності фірми; аналіз прибутку, рентабельності і дохідності підприємства. ОП дозволяє оволодіти базовими знаннями щодо економічних процесів і явищ функціонування підприємства, сучасними методами аналізу і оцінювання його господарської діяльності. Освітня програма передбачає виділення дисциплін двох видів: цикл обов'язкових дисциплін відповідно до профілю освітньої програми та цикл дисциплін за вільним вибором студента, що включає гуманітарний блок. Структура оновленої у 2021 р. ОП (https://khai.edu/assets/files/Osvit_program/MB/opp-mb-051-2021.pdf) побудова таким чином, що здобувачі мають змогу отримати як загальні компетентності, так і спеціальні фахові компетентності за галуззю знань. Підтвердженням зазначеного вище є силабуси та робочі програми навчальних дисциплін, розміщені на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/SIU17yG>). Але література, на думку експертної групи, в деяких робочих програмах, зокрема РП «Інформатика у бізнес-середовищі», РП «Іноземна мова (англійська)»; силабусах «Розвиток економічного світогляду», «Основи аерокосмічної техніки», «Статистика» та інші є застарілою (<https://cutt.ly/XOc5kc2>). Також в анотаціях вибіркових дисциплін (ВК 1 Українські студії) зазначено рівень вищої освіти – перший (бакалаврський), що не зовсім зрозуміло чи враховують посилюють вони компетентності саме для

рівня молодший бакалавр (короткий цикл) (<https://cutt.ly/vOc7zty>). Особливістю ОП «Економіка підприємства» є послідовно-паралельне формування соціальних навичок в усіх освітніх компонентах. Члени ЕГ дійшли висновку, що зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності. Проте доцільно звернути увагу на доопрацювання навчально-методичного забезпечення даної ОП.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії для здобувачів ОС «Молодший бакалавр» (скорочений термін) регламентується Положеннями «Про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента» (<https://cutt.ly/xITziH6>), «Про організацію освітнього процесу» (<https://cutt.ly/xITzj8H>); «Статутом Університету» (<https://khai.edu.ua/university/statut/>). Самостійне обрання ВК навчального плану; вибір теми контрольної або розрахункової роботи чи запропонування власної теми дослідження; можливість участі в програмах академічної мобільності; отримання права на академічну відпустку; визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО - інструменти формування власної освітньої траєкторії здобувачів в Університеті. На фокус-групі студенти вказали, що ЗВО забезпечує право на вибір теми контрольної або розрахункової роботи, також можна запропонувати власну тематику; підтвердили самостійність обрання ВК ОП та засвідчили незацікавленість у отриманні освіти в інших ЗВО. Перелік ВК для рівня молодшого бакалавра вступу 2021 р. за даною ОП (https://khai.edu/assets/files/Osvit_program/MB/opp-mb-051-2021.pdf) розбито на блоки: гуманітарний блок та окремі вибіркові дисципліни. ЕГ вважає, що в п.3.2 ОП не досить чітко прописано механізм вибору будь-яких дисциплін за переліком індивідуального вибору: так здобувач може обрати одну із запропонованих дисциплін індивідуального вибору ВК5-ВК7 (кожна ВК - 4 кредита), тим самим забезпечивши заявлені кредити - 12 (у кредитах ЄКТС). Але на сайті ЗВО ВК представлена як блок, який розкриває перелік дисциплін для певної спеціальності (<https://cutt.ly/QOMtkbI>). Вибірковість по даній ОП діє в межах спеціальності. В силабусах деяких ВК зазначені пререквізити їх вивчення («Основи економіки бізнесу» <https://cutt.ly/IOvq1BB>), але якщо здобувач не володіє запропонованими навичками і вміннями, то він не зможе вибрати дисципліну, що є обмеженням його вибору («Гроші та кредит» <https://cutt.ly/VOvwyNj>). Такі обмеження також є в ОП: для вивчення дисципліни індивідуального вибору ВК 6 – передумовою є опанування ВК 5; для опанування ВК 7 необхідна вимога – ВК6. Складність вибору дисципліни також зумовлена Положеннями про забезпечення права студентів ... (<https://cutt.ly/PIYDv1u>) щодо регулювання кількості здобувачів у групі в обсязі не менше 15 осіб (алгоритм Гейла - Шеплі п.2.7. Положення <https://cutt.ly/PIYDv1u>). З другого семестру 2021/22 н.р. вибір ВК здійснюється на основі електронної системи (<https://choice.khai.edu/>) Розуміючи внутрішні процеси щодо розподілу навчального навантаження між викладачами, приймаємо дане положення до уваги, хоч і вважаємо ускладнюючою обставиною. Члени ЕГ дійшли висновку, що структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, проте доцільно звернути увагу на доопрацювання опису механізму вибірковості дисциплін та знайти можливість розширити перелік ВК за рахунок їх вибору не в межах ЗВО.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Загальні засади проведення практики визначаються Положеннями «Про організацію освітнього процесу» (<https://cutt.ly/OIKdn3L>). Навчальний план ОП «Економіка підприємства» передбачає проходження здобувачами освіти навчальної практики (3 кредити ЄКТС) та є обов'язковою компонентою практичної підготовки здобувачів ОП (формування ПРН4–ПРН7; ПРН 10–ПРН12; ПРН 14; ПРН 16), необхідної для подальшої професійної діяльності. Цілі, завдання та очікувані результати практики ОП визначаються у силабусі (<https://cutt.ly/nOvkAsA>) практики, яка розроблена з урахуванням рекомендацій стейкхолдерів. Навчальна практика спрямована на закріплення та розвиток у здобувачів певних компетентностей (ЗК1; ЗК4-ЗК6; ЗК8; ЗК11; СК2; СК4; СК5; СК10 та ПРН), зазначених в ОП, необхідних для професійної діяльності. Але в силабусі навчальної практики відсутні такі складові: ПРН12, ПРН 14, ЗК1, ЗК5, ЗК6, ЗК11, СК2, СК10, зазначені в даній ОП. Також в силабусі навчальної практики наведено методичне забезпечення – електронний ресурс, на якому розміщено навчально-методичний комплекс дисципліни, але активним є лише останнє посилання на якому наведено навчально-методичне забезпечення спеціальності 075 «Маркетинг» (<https://cutt.ly/AOvg87H>). Так як здобувачі даної спеціальності ще не проходили навчальну практику, тому в ЕГ не було можливості проаналізувати звіти/щоденники з практики. Навчальна практика охоплює 90 год. (3 кредити), тобто 2,5% від загальної кількості кредитів на ОП (<https://cutt.ly/mOvkGQq>), що на думку ЕГ дозволяє в повному обсязі оволодіти практичними навичками саме для ОС «Молодший бакалавр» (скорочений цикл). Здобувачі проходять навчальну практику на базі кафедри НАУ «ХАІ» (4.2.12 <https://cutt.ly/OIKdn3L>), як зазначили під час фокус-групи викладачі, з 2 екскурсій на підприємства: машинобудівний завод ФЕД та Харківський авіаційний завод (наказ про направлення студентів на практику https://drive.google.com/file/d/18fs2OOo6Feq6iR7uFLCGQuXW_TslRHFw/view?usp=sharing; договора про співпрацю - https://drive.google.com/file/d/12dKXwlCVM5W3SWE1J3c_biKRvxzj5Uir/view). Навчальна практика ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) націлена на оволодіння сучасними знаннями, що є запорукою майбутньої професії. Загальну організацію практик, контроль за їх проведенням здійснюють НМВ і керівники практики (досвідчені викладачі Університету або спеціалісти відповідних підприємств). ЕГ робить висновок, що передбачена практична підготовка здобувачів формує на базі одержаних знань професійні вміння і навички для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи у реальних ринкових і виробничих умовах, але вимагає більш коректного навчально-методичного оформлення.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП «Економіка підприємства» передбачає загальні та фахові компетентності щодо отримання здобувачами соціальних навичок – ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК5, ЗК6, ЗК11, що забезпечується такими ПРН3, ПРН4, ПРН9, ПРН10, ПРН12, ПРН14, ПРН16. Також ОП передбачає обов'язкові компоненти (Самоменеджмент) та вибіркові компоненти (Мовні компетентності), які формують soft-skills. Гарантом та розробниками ОП передбачена можливість відпрацювання комплексу важливих соціальних навичок (критичне мислення досягається через дебати, студентські конкурси, захист наукових робіт; здатність навчатися протягом усього життя реалізується за допомогою самонавчання, завдання з пошуку інформації, реферати, доповіді, науково-дослідні гуртки; креативне мислення - через ділові ігри, кейси; адаптивність формується за допомогою конференцій, тренінгів, семінарів; соціальний інтелект за допомогою колективної роботи над проектами). Зустріч з роботодавцями (зустріч 6 та відкрита зустріч) показала, що на навчальній практиці розвиваються соціальні навички: спілкування в межах різних структурних підрозділів; налагодження контактів з майбутніми роботодавцями тощо. ЕГ з'ясувала, що здобувачі розуміють термін «soft skills», його визначення та важливість отриманих соціальних навичок для майбутньої професії (зустріч 3 та відкрита зустріч: Почепцова Д., Бондаренко Д.). Також в деяких РПНД є теми, спрямовані на формування соціальних навичок: Інформатика в бізнес-середовищі (Тема 9. Анімаційне оформлення та демонстрація презентації); Основи маркетингу (Тема 7. Маркетингові дослідження як основа прийняття управлінських рішень). Здобувачі освіти підтвердили, що НПП коментують як кожний вид роботи під час заняття допомагає оволодіти soft skills та надають рекомендації для їх вдосконалення. Цінність для розвитку soft skills має організація насиченої позааудиторної роботи в НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» (конференції, зустрічі та інші заходи <https://khai.edu.ua/news/>; <https://cutt.ly/jOvbgn8>). ЕГ вважає, що в як в межах ОП, так і в університеті створені умови для розвитку soft skills.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній, для визначення компетентностей/результатів навчання використовується Національна рамка кваліфікацій.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

В ході проведення фокус-груп з НПП, які безпосередньо відповідають за зміст ОП і викладають на цій програмі, отримана інформація щодо обсягу ОП та її окремих ОК, співвідношення аудиторної та самостійної роботи, підтверджує фактичне навантаження здобувачів відповідно нормативним вимогам. Аналіз Навчального плану 2021 та 2020 років, засвідчує, що обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів допомагає досягати цілей ОП та здатний забезпечити досягнення програмних результатів навчання. Навчання здійснюється за семестрами, котрі тривають 17 тижнів. Обсяг ОП в кредитах ЄКТС рівномірно розподілений по семестрах (30 кредитів у кожному семестрі). Навчальний час у розрізі обов'язкових та вибіркових дисциплін, його обсяг в годинах та кредитах ЄКТС, співвідношення аудиторних занять та самостійної роботи відображено в навчальному плані та робочому навчальному плані. Відповідно до навчального плану ОП загальний обсяг становить 3600 год. / 120 кредитів. Обсяг окремих освітніх компонентів ОП розподілений на обов'язкові компоненти (82 кредити ЄКТС – 68,4% від загального обсягу), вибіркові компоненти, гуманітарний блок (26 кредитів ЄКТС – 21,6 %) та окремі вибіркові компоненти (12 кредитів ЄКТС – 10%). Навчальний час у розрізі обов'язкових та вибіркових дисциплін, його обсяг в годинах та кредитах ЄКТС, співвідношення аудиторних занять та самостійної роботи відображено в навчальному плані та робочому навчальному плані. Час для самостійної роботи студента регламентується робочим навчальним планом і становить не менше 50% і не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Проводяться періодичні опитування студентів щодо визначення їх навантаження при виконанні самостійної роботи, що підтвердили здобувачі в процесі інтерв'ювання. Навчальним планом підготовки молодших бакалаврів з економіки передбачено за весь період навчання: 1560 аудиторних год. (43,33%) (з них 616 год. лекційних занять, 872 год. практичних та лабораторних занять) та 2040 год. самостійної роботи здобувача (56,67 %). Аудиторне навчальне навантаження з навчальних дисциплін для денної форми навчання складає від 22 до 25 аудиторних годин на тиждень. Експертна група засвідчує достатність обсягу аудиторної та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти. Навчальна практика охоплює 90 год. (3 кредити), тобто 2,5% від загальної кількості кредитів на ОП (<https://cutt.ly/aOb9XIX>). Зміст самостійної роботи здобувачів освіти в межах окремої дисципліни визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Розробниками ОП та навчального плану дотримані вимоги законодавства у сфері вищої освіти. На думку ЕГ, обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів відповідає фактичному навантаженню здобувачів та забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Відповідно до відомостей про самооцінювання підготовка здобувачів вищої освіти за ОП «Економіка підприємства» спеціальності 051 «Економіка» початкового рівня (короткого циклу) за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Освітня програма та її освітні компоненти логічно вибудовані. Освітні компоненти ОП дають можливість здобувачам досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Зміст ОП відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності. передбачена практична підготовка здобувачів формує на базі одержаних знань професійні вміння і навички для прийняття самостійних рішень. Вибір вибіркового компонент здійснюється на основі електронної системи. В Університеті створені умови для розвитку soft skills в контексті формування індивідуальної траєкторії студентів. ЗВО забезпечує умови вибору вибіркового дисциплін здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабка сторона: Обмежена вибірковість дисциплін. Рекомендація: Розширити перелік ВК для широкого кола здобувачів в межах Університету. Слабка сторона: Некорелятивність в окремих силубусах зазначених ПРН з ПРН в ОП. Рекомендація: Скорелювати ПРН в силабусах з ПРН в ОП. Слабка сторона: Некоректна інформація у забезпечення ОК15. Рекомендація: Оновити та розмістити актуальну інформацію щодо ОК15 на сайті. Слабка сторона: Застаріла література в ОК1, ОК4, ОК7, ОК10 та деяких ВК. Рекомендація: Оновити літературу у ВК та ОК.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

У ході роботи з критерієм 2, ЕГ дійшла до висновку, що ОП відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 2.1-2.9: зміст освітньої програми логічно вибудований, обсяг програми відповідає вимогам законодавства щодо навантаження в кредитах ЄКТС та спрямований на досягнення програмних результатів навчання, структура ОП передбачає формування індивідуальної освітньої траєкторії, практична підготовка здобувачів формує професійні вміння і навички, створені умови для розвитку soft skills, фактичне навантаження є адекватним. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність відповідності освітньої програми критерію 2 при наявності недоліків, що не є суттєвими, а саме: наявний перелік освітніх компонентів вільного вибору здобувачів наведений лише в межах спеціальності та деяким ВК передують умови щодо їх вивчення; в силабусах та РП дисциплін не в повному обсязі скорельовані ПРН з ПРН в освітній програмі; застаріла література в ОК1, ОК4, ОК7, ОК10 та деяких ВК. Рекомендації є досяжними

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

«Правила прийому до Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» затверджені Рішенням Вченої ради університету №5 від 22.12.2021 р. і оприлюднені на сайті університету (<https://cutt.ly/4OmPNcg>). Процедура вступу викладена детально та зрозуміло. В додатку №4 прописані предмети, необхідні для вступу та їх вагові коефіцієнти. Також в НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» працює консультаційний кабінет. На сайті є Асистент при вступі до НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» (<https://cutt.ly/OOmP9Id>), який відбирає спеціальності за сертифікатами ЗНО, середнім балом диплома. Також, це дозволяє одразу ознайомитися з ОП та випусковою кафедрою та середнім прохідним балом за останні роки. Під час фокус-групи, студенти ОП «Економіка підприємства» 2020 та 2021 років вступу відзначили, що Правила прийому були зрозумілими та не містили дискримінаційних вимог, а результати вступної кампанії були вчасно оприлюднені на сайті університету. При цьому, перейшовши за посиланням <https://cutt.ly/BOmP7bW>, ЕГ з'ясувала, що списки вступників, зарахованих на ОС

“Молодший бакалавр” відсутні. Члени ЕГ дійшли висновку, що нормативна база, що регулює вступ до НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» є зрозумілою, недискримінаційною та публічною. Однак, результати вступної кампанії опубліковані частково.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Для вступу на ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) необхідно скласти два предмети: обов'язковий предмет – українська мова та другий предмет на вибір серед таких: Математика, Історія України, Іноземна мова, Біологія, Географія, Фізика, Хімія. Вступ можливий на основі загальної середньої освіти. Встановлений мінімальний бал відповідає вимогам МОН. При цьому, вагові коефіцієнти розподілені таким чином: 0,4 для української мови та 0,5 для будь-якого іншого предмета з переліку. Вага мотиваційного листа складає 0. Закінчення курсів ХАІ для даної ОП не передбачено. Всі здобувачі ОП “Економіка підприємства” (короткий цикл) вступали на базі повної загальної середньої освіти та склали 2 предмета ЗНО. Під час зустрічі з представниками допоміжних структур, зокрема з відповідальним секретарем приймальної комісії - Степаненком Володимиром Миколайовичем, було з'ясовано, що у період 2020-2022 років правила прийому не зазнали суттєвих змін, а несуттєві зміни, що відбулися, були зумовлені вимогами МОН. Через те, що на сайті наведено правила вступу за 2022, ЕГ не може оцінити яких саме змін вони зазнали протягом аналізованого періоду. ЕГ дійшла висновку, що правила прийому за ОП “Економіка підприємства” (короткий цикл), які регулюються МОН, дозволяють широко залучати здобувачів на дану ОП через великий перелік предметів ЗНО, а вагові коефіцієнти враховують особливості ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Механізм визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти, регламентується «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасниками освітнього процесу НАУ ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», в якому детально прописана процедура та умови перезарахування РН (<https://cutt.ly/MObauVz>). Надійність визнання гарантується такими складовими процедури визнання: зіставленням результатів навчання, яких було досягнуто здобувачем вищої освіти у ЗВО (науковій установі)-партнері, та результатів навчання, запланованих освітньою програмою закладу вищої освіти, в якому здобувач навчається на постійній основі; використанням Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) або з використанням системи оцінювання навчальних здобутків здобувачів вищої освіти, прийнятої в країні ЗВО (наукової установі)-партнера, якщо в ній не передбачено застосування ЄКТС та ін., що було з'ясовано також на зустрічі з адміністративним персоналом, зокрема - Романовим Максимом Сергійовичем. Перезарахування вивчених навчальних дисциплін і ліквідація академічної різниці здійснюються відповідно до Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін і визначення академічної різниці в НАУ ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://cutt.ly/EObadci>), на підставі наданого здобувачем вищої освіти документа з переліком і результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків здобувачів вищої освіти, завіреного в установленому порядку ЗВО (науковою установою)-партнером. Пропозиції щодо академічної мобільності розміщені на сайті за посиланням: <https://cutt.ly/jOmG8jV>. Під час фокус-групи зі здобувачами, було встановлено обізнаність здобувачів про програми академічної мобільності, однак вони не виявляють бажання брати участь в таких програмах, роблячи акцент на підготовці до ЗНО та вступі на ОС “Бакалавр”. Досвід академічної мобільності здобувачами даної ОП відсутній. ЕГ дійшла висновку, що нормативна база ЗВО дозволяє здобувачам користуватися правом на академічну мобільність, має для цього пропозиції ЗВО-партнерів, з якими можна ознайомитися на сайті. При цьому, ЕГ констатує низьку вмотивованість здобувачів скористатися такою можливістю.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентується «Положенням про порядок перезарахування навчальних дисциплін визначення академічної різниці в НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» (<https://cutt.ly/LObaSun>). Зарахування ПРН, здобутих у неформальній освіті, можливе за умови спорідненості тематики (напрямку) неформальної освіти з дисциплінами, що викладаються на ОП «Економіка підприємства». Однак, право визнання результатів навчання не поширюється на блок вибіркового гуманітарних або економічних дисциплін, блок MINOR, блок дисциплін індивідуального вибору, оскільки вибіркові дисципліни здобувач може вибирати самостійно з широкого переліку, що дає йому змогу оволодіти додатковими компетентностями. На зустрічі з гарантом, він зазначив, що у здобувачів існує можливість перезарахування будь-яких результатів неформальної освіти за умови їх спорідненості з дисциплінами ОП. Надійність визнання РН, отриманих у неформальній освіті, забезпечується наявністю у складі комісії з перезарахування, викладача з відповідної дисципліни, який може оцінити відповідність отриманих РН до планових. Це також підтверджено на фокус-групі з

адміністративним персоналом (Романовим М.С.). Університет може визнати результати неформальної освіти в обсязі не більше 25 % (пункт положення) від загального обсягу освітньої програми. На базі університету діє два наукових гуртки: «Цифровий маркетинг» та «Міжнародний економічний бізнес», результати відвідування яких можуть бути перераховані на споріднені дисципліни ОП. Також, РН у неформальній освіті, отримані на платформі Прометеус можуть бути зараховані за умови співпадіння отриманих ПРН планованим. Проте, цей перелік гуртків та платформ не є вичерпним. Досвід визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здобувачами даної ОП відсутній. На зустрічі зі здобувачами було встановлено, що студенти знають про можливість визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, але не цікавляться цим. ЕГ дійшла висновку, що у ЗВО створено умови для визнання РН, отриманих у неформальній освіті, створено базу для їх отримання, однак залишається низькою мотивація здобувачів брати участь у такого роду заходах.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Здобувачі ознайомлені з правом на академічну мобільність та можливістю визнання РН неформальної освіти та процедурою визнання. У ЗВО наявні угоди з закордонними та вітчизняними університетами для реалізації права здобувачів на академічну мобільність. Також на базі ЗВО створені наукові гуртки, відвідування яких може бути перераховано на певні дисципліни. На сайті ЗВО доступний Асистент при вступі, що дозволяє підібрати спеціальність/ОП за результатами ЗВО та середнім балом атестату чи диплому та показує середній прохідний бал на певну спеціальність/ОП за останні роки.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабка сторона: Результати вступної кампанії оприлюднено на сайті, однак там не міститься списків зарахованих на освітній ступінь «Молодший бакалавр». Рекомендація: Доцільно оприлюднювати інформацію щодо всіх вступників ЗВО на сайті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

У ході роботи з критерієм 3, ЕГ дійшла до висновку, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 3.1 - 3.4: розроблені Правила прийому до ЗВО; положення, що регулюють визнання РН, здобутих під час академічної мобільності та у неформальній освіті є чіткими та зрозумілими. Ця інформація міститься на сайті та є публічною. До сильних сторін можна віднести: наявність нормативної бази, що регулює вступ до ЗВО, порядок визнання РН здобутих під час академічної мобільності та неформальної освіти. Відкритість та доступність цієї інформації. Ознайомлення студентів з можливістю отримання неформальної освіти на Прометеусі та наукових гуртках «Цифровий маркетинг» або науковий гурток «Міжнародний економічний бізнес», що діють на базі ЗВО. В ЗВО наявні угоди з вітчизняними та закордонними університетами для забезпечення права здобувачів на академічну мобільність. Разом з тим, має місце недостатня мотивація студентів до здобуття неформальної освіти та участі у програмах академічної мобільності. Серед слабких сторін, що зумовили надання рекомендацій: Відсутність інформації щодо вступників освітнього ступеня «Молодший бакалавр» на сайті. Рекомендації є досяжними. Ураховуючи сильні та слабкі сторони, можна стверджувати, що за критерієм 3 ОП відповідає рівню В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

За ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) наявна денна форма навчання – 9 студентів (6 – 1 курс, 3 – 2 курс). Згідно навчального плану для 2021 р. набору (<https://cutt.ly/nInrPQX>) 43,3% припадає на аудиторне навантаження студентів, самостійна робота займає 56,7%; для 2020 р. набору (<https://cutt.ly/3Inr4TC>) аудиторне навантаження складало 45,1 %, самостійна робота – 54,9 %. Освітній процес здійснюється на засадах студентоцентрованого навчання, компетентнісного підходу згідно п.3.5 Положення «Про організацію освітнього

процесу» (<https://cutt.ly/VIntr4g>). Під час фокус-груп з НПП було підтверджено, що вони мають можливість самостійно обирати методи навчання, що відповідає принципам академічної свободи, а при викладанні заявлених в ОП дисциплін використовуються традиційні та інноваційні методи подачі матеріалів. Позитивним і, як зазначали здобувачі, важливим для формування професійних компетенцій є впровадження на ОП практичних курсів, розгляду практичних ситуацій, ділових ігор, кейсів, зміст яких формується відповідно до заявлених цілей ОП. ЕГ зазначає, що у більшості РПНД не деталізовано, які саме інноваційні методи навчання використовуються під час освітнього процесу – в них зазначено, що використовуються словесні, наочні та практичні методи, наприклад РПНД «Мікроекономіка» с. 8 (<https://cutt.ly/TInthnq>). Під час зустрічі 8, зав. лаб. технічних засобів навчання/дистанційної освіти Носиков О. продемонстрував систему mentor (<https://mentor.khai.edu/>), що удосконалена на основі платформи Moodle. На сторінках навчальних дисциплін доступними є: силабуси, навчальний контент, тести, завдання для практичних занять, контрольних робіт тощо. Зустрічі з різними учасниками навчального процесу підтвердили, що представлені в НАУ ім. М.Є. Жуковського «ХАІ» навчальні матеріали є коректними, а визначені методи навчання сприяють досягненню цілей ОП та ПРН. На основі аналізу спілкування зі здобувачами щодо якості освітньої діяльності в умовах пандемії COVID-19, ЕГ відзначає, що в ЗВО використовуються різні інструменти дистанційного навчання та комунікації зі здобувачами (платформа mentor, програма для реалізації відеоконференцій Zoom, Google Meet, месенджери Viber, Telegram). Дотримання принципу академічної свободи як цінності університету підтверджено в ході інтерв'ю зі здобувачами. Зафіксовані такі форми її прояву: право вільно виражати свою думку, на рівних спілкуватися з НПП та менеджментом ЗВО, право вільного вибору теми контрольної та розрахункової робіт із запропонованого кафедрою переліку. Під час проходження навчальної практики, здобувачем виконується індивідуальне завдання, зміст якого формується з урахуванням його інтересів. ЕГ дійшла висновку, що форми та методи навчання і викладання в цілому сприяють досягненню програмних результатів навчання

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час ознайомлення із сайтом ЗВО встановлено, що ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) (<https://cutt.ly/1IQK4kn>; <https://cutt.ly/PIQLwgq>), навчальні плани і компоненти (РП та силабуси), знаходиться у вільному доступі (<https://cutt.ly/vIQLtG>). Під час фокус-груп із здобувачами та НПП, ЕГ було проінформовано про те, що оцінювання знань в ЗВО відбувається згідно Положення «Про модульно-рейтингову систему оцінювання знань студентів» (<https://cutt.ly/oIWlBln>). Студенти підтвердили, що на першому занятті в усній формі доводиться зміст, структура дисципліни, форма підсумкового контролю та критерії оцінювання за видами робіт. РПНД розробляються згідно Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни (<https://cutt.ly/gITJ2Cq>), силабуси згідно Положення про силабус навчальної дисципліни (<https://cutt.ly/UITKhIJ>). В РПНД та силабусах, які розміщені на сайті ЗВО, наведені критерії оцінювання за видами робіт та відображена кількість балів у розрізі змістовних модулів, проте у розрізі занять (тем) та за видами робіт бали не вказані. Наприклад у робочій програмі ОК «Політична економія» (<https://cutt.ly/fIQLs9e>), на с. 10-11 наводиться таблиця з розподілом балів лише за модулями. В силабусі ВК «Основи економіки бізнесу» (<https://cutt.ly/KIQLj9w>), позитивним є вказання інтерактивних методів навчання, проте не зрозуміло визначена форма контролю: с. 9 «Підсумковий контроль проводиться у формі письмового іспиту. Студенти допускаються до заліку...» На ОП передбачено виконання низки контрольних та розрахункових робіт. ЕГ зазначає, що у більшості РПНД не наведено, які завдання входять у розрахункові роботи та вимоги до них. Під час зустрічі з гарантом, він повідомив, що зміст РПНД та силабусів обов'язково погоджується з гарантом, методичною комісією, завідувачем кафедри, представником здобувачів. У силабусі ОК «Розвиток економічного світогляду» (<https://cutt.ly/oIQLb1x>) зазначено, що дисципліна розділена на 2 модулі, у першому – 2 змістовних модулі, 2-ий – РК, проте в таблиці РК входить вже у 2 змістовний модуль першого модуля. З даної дисципліни (<https://cutt.ly/5IQLUnE>) конспект лекцій, тести та інші інфоресурси викладені на сайті на російській мові, проте під час демонстрації системі Mentor, ЕГ переконалась, що матеріали в системі розміщені на державній мові. ОК «Маркетинг» (для 2020 р. набору <https://cutt.ly/6I8ku5e>) та ОК «Основи маркетингу» (для 2021 р. набору <https://cutt.ly/2I8IG6O>) в силабусах, розміщених на сайті одна назва – «Основи маркетингу», вказана однакова кількість кредитів - 5 хоча відповідно ОП 2020 р. – 4 кредити, 2021 р. – 5 кредитів. ЗК, СК, ПРН, заявлені в силабусі та їх кількість для 2020 р. не відповідають матриці ОП. ЕГ дійшла висновку, що усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів, проте наявні невідповідності наведених у силабусах компетентностей та ПРН відповідно матриць ОП.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

В межах ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» створені сприятливі умови для проведення наукових досліджень здобувачами та НПП. На кафедрі проводиться робота щодо заохочення до наукової творчості, яка відповідає науковим інтересам здобувача та напрямам досліджень, які проводяться НПП. Здобувачі вирішують задачі дослідницького характеру в межах вивчення окремих дисциплін, виконання індивідуальних завдань, звітів з практики тощо. Під час фокус-групи з НПП та гарантом, вони запевнили, що при викладанні переважної більшості фахових дисциплін використовуються форми і методи навчання, засновані на дослідженнях, а кожному здобувачу пропонується участь у науковій діяльності кафедри. Завідувач кафедри Давидова Ірина повідомила, що здобувачі бакалаврату та магістратури беруть участь у Всеукраїнських науково-практичних конференціях молодих вчених та учнівської молоді «Актуальні проблеми розвитку бізнес-технологій в

сучасних умовах глобалізаційних процесів», що проводились кафедрою економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин факультету програмної інженерії та бізнесу в 2020 р., 2021 р. (<https://cutt.ly/4IWqyqr>). Поєднанню навчання та дослідження, здобуттю навичок наукової роботи сприяє участь здобувачів у роботі наукових гуртків, які функціонують згідно діючих Положень: «Міжнародний бізнес», (<https://cutt.ly/9IQXNww>), «Цифровий маркетинг» (<https://cutt.ly/TIQCWUK>). В ході спілкування з ЕГ, НПП підтвердили, що результати наукових досліджень вони впроваджують в ОК. Прикладом є оновлення силабусу навчальної дисципліни «Економіка підприємства», відповідно до наукових розробок, які відображено у дисертаційній роботі Ревенко Д.С. (акт впровадження №6ф-Л/72:20 від 1.06.2020 р.). В ході спілкування зі здобувачами ОП «Економіка підприємства» за рівнем «молодший бакалавр» ЕГ з'ясовано, що вони знають про такі наукові заходи, що проводяться на рівні університету чи кафедри, проте участі в них не брали. НПП та гарант пояснюють відсутність залученості здобувачів за рівнем «молодший бакалавр», тим, що основний час навчання вони присвячують підготовці до здачі ЗНО та ще «не готові» до таких діяльностей. ЕГ дійшла висновку, що в ЗВО створені сприятливі умови поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми, активно реалізовується НПП, проте низькою є активність здобувачів з даного напрямку.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Відповідно до Положення «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти» НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» (<https://cutt.ly/YIWodmS>), с. 6: «Політика у сфері якості Університету... відображає зв'язок між науково-дослідною роботою та навчанням і викладанням, а також враховує як національний контекст, у якому працює навчальний заклад, так і університетський контекст і стратегічний підхід». На с. 5 вказується, що освітні компоненти оновлюються з певною періодичністю (не менше одного разу на п'ять років) оцінюються за такими параметрами: зміст у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі з метою забезпечення актуальності програми; зміна потреб суспільства; робоче навантаження, навчальні досягнення та успішність здобувачів; ефективність процедур оцінювання здобувачів; очікування, потреби здобувачів щодо програми та задоволеність нею; навчальне середовище й служба підтримки здобувачів та їх відповідність цілям програми. Під час зустрічі з гарантом, ЕГ з'ясовано, що робоча група на чолі з гарантом здійснює систематичний аналіз публікацій, які висвітлюють новітні тенденції економіки та готує пропозиції щодо змін окремих елементів ОП. У викладанні переважної більшості фахових дисциплін використовуються форми і методи навчання, заснованого на дослідженнях. Результати останніх наукових досліджень враховано при оновленні освітніх компонентів (<https://cutt.ly/QOizeKy>, <https://cutt.ly/VOizaZI>). У табл. 2. Зведена інформація про викладачів ОП, що зазначена у відомостях про самооцінювання, засвідчує участь НПП в науково-практичних конференціях різних рівнів та публікації у фахових наукових виданнях України та за кордоном (в т.ч. у виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science). Під час підвищення кваліфікації та закордонних стажувань НПП ознайомлюються із сучасними практиками викладання, практичної та наукової діяльності. Отримані наукові результати обговорюються та після успішних апробацій вносяться зміни до робочих навчальних програм дисциплін. Випускова кафедра за ОП здійснює наукові дослідження за двома науковими програмами. Завідувач кафедри Давидова Ірина є керівником тем: «Господарська діяльність підприємства в умовах турбулентності економіки» (№ державної реєстрації О117У005480); «Моделювання діагностики управління характеристиками соціально-економічних систем» (№ державної реєстрації О117У005479). ЕГ дійшла висновку, що НПП НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» активно здійснюють наукові дослідження, систематично здійснюють їх моніторинг та оновлюють зміст освіти на основі власних та інших наукових досягнень, сучасних практик.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Міжнародне співробітництво означене в Стратегії розвитку НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» на 2020-2030 рр. (с. 10-11, <https://cutt.ly/dIWgERf>). З метою інтернаціоналізації освітньої та наукової діяльності в ЗВО розроблене Положення «Про порядок реалізації права на академічну мобільність учасниками освітнього процесу НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»» (<https://cutt.ly/hIWhdKo>), яке у співпраці з кафедрами реалізується через центр розвитку інновацій, міжнародного та освітнього співробітництва (<https://cutt.ly/hIWkJOD>). Здобувачі мають можливість проходити закордонні виробничі практики в країнах ЄС, США, Канади, країн СНД, проте за часів пандемії COVID-19 жодної закордонної практичної підготовки за даною ОП не відбулося. За результатами фокус-групи із здобувачами, ЕГ встановила їх фрагментарну обізнаність щодо процедур академічної мобільності, на час пандемії, з якими співпало їх навчання вони побоюються її реалізувати офлайн. Аналіз публікацій НПП, що викладають на ОП, їх міжнародні наукові активності (профілі викладачів на сайті кафедри) свідчить, що навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією ЗВО. Викладачі кафедри приймали участь у проектах зарубіжних ЗВО: Давидова І.О., Либа В.О. – «Європейська інтеграція України в умовах Індустрії 4.0»; Безпарточний М.Г. – Wyzsza Szkoła Społeczno-Gospodarcza Przeworsku, Informácijsistem u menedzmentaaugstskola; Філіпковська Л.О. – University of Economics; Мельников С.М. – Празький економ.ун-т; Носач Л.Л. – міжнародний освітній грант EG/U/2021/08/12 від International Historical Biographical Institute; Ревенко Д.С. та Давидова І.О. викладають в університеті - Wyzsza Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górnicze (Польща). На кафедрі регулярно проводиться міжнародна конференція «Інноваційні стратегії та моделі економічних трансформацій в умовах євроінтеграційних викликів. (Харків – Ужгород – Софія – Пшеворськ)». НПП НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», працівник бібліотеки Олійник Ірина на зустрічах з ЕГ продемонстрували, що мають вільний доступ до онлайн-ресурсів локального доступу: Springer Nature, Web of Science, Scopus, Проект БУДСТАНДАРТ Online, Електронно-бібліотечна система

Znanium.com Науково-видавничого центру ИНФРА-М (<http://library.khai.edu/>). Існує доступ до репозитарію НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» (<http://dspace.library.khai.edu/xmlui/>). Здобувачі на фокус групі показали часткову обізнаність щодо назв цих онлайн ресурсів. ЕГ відзначає, високий рівень інтернаціоналізації ЗВО та наявних можливостей щодо її реалізації, проте відмічає низький рівень активності здобувачів вищої освіти, зокрема участі у міжнародних грантах, програмах та проєктах.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Серед сильних сторін ОП у контексті Критерію 4 ЕГ виділяє: Використання сучасних методів навчання та диверсифікація он-лайн інструментів ведення освітньої діяльності, з урахуванням запитів здобувачів, що відповідає концепту студентоцентрованості. НПП залучені до виконання державних, госпдоговірних та ініціативних науково-дослідних тем, результати досліджень власних наукових досліджень впроваджуються у освітній процес. У НПП наявний потенціал викладання та наукових досліджень пов'язаний з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО. Наявність внутрішніх документів, що регламентують міжнародну діяльність та академічні обміни в ЗВО. Наявні можливості як міжнародної так і внутрішньої, в межах України, мобільності. Високий рівень інтернаціоналізації освітньої діяльності в ЗВО, що виявляється через активну співпрацю із закордонними закладами, участь в міжнародних проєктах та стажуваннях НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабка сторона: У силабусах та робочих програмах навчальних дисциплін застаріла література, переважно російська, не наводяться публікації викладачів. Рекомендація: Оновити літературу у силабусах та робочих програмах, включаючи видання мовами ЄС, включати публікації НПП до рекомендованої літератури. Слабка сторона: В ряді силабусів компетентності та ПРН не відповідають матрицям ОП. Рекомендація: Привести у відповідність ЗК, СК та ПРН, наведених у РПНД та силабусах матрицям ОП. Слабка сторона: Участь здобувачів під час реалізації ОП у заходах, пов'язаних з науковими дослідженнями (гуртках, конференціях, конкурсах тощо) є фрагментарною. Рекомендація: Активізувати поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми – залучати здобувачів вищої освіти до наукових конкурсів, конференцій, гуртків. Слабка сторона: Низький рівень наукової активності здобувачів вищої освіти, зокрема участі у: міжнародних грантах, програмах та проєктах. Рекомендація: Стимулювати наукову активність серед здобувачів освіти щодо можливостей їх участі у міжнародних програмах, грантах та проєктах.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

У ході роботи з критерієм 4, ЕГ дійшла до висновку, що ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 4.1 - 4.5 та відповідає рівню В. До сильних сторін можна віднести: форми та методи навчання націлені на досягнення цілей та програмних результатів навчання, базуються на принципах студентоцентрованого підходу та академічної свободи НПП та здобувачів. Здобувачам ЗВО надається своєчасна, зрозуміла і доступна інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання у межах окремих освітніх компонентів, відбувається оновлення змісту освіти. Навчання та викладання на ОП відповідають вимогам законодавства, освітній процес матеріально, інформаційно та методично забезпечено в повному обсязі, використовуються інноваційні методи навчання. Серед слабких сторін, що зумовили надання рекомендацій: у силабусах та РПНД наявні невідповідності заявлених ПРН матрицям ОП, застаріла література, переважно російська. Не простежується практика поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП через участь у наукових гуртках, конференціях тощо. Здобувачі не задіяні до реалізації міжнародних програм, грантів та проєктів. Недоліки, що описані, не є суттєвими, не позначаються на набутті компетентностей здобувачами освіти та не ускладнюють отримання освітніх послуг. ЕГ вважає підкритерії, в межах критерію 4 узгодженими, що дозволяє встановити загальну відповідність за даним критерієм на рівні В. Рекомендації є досяжними.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для

окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Проведення контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти в НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» регламентується наступними документами, які оприлюднено на офіційному веб-сайті ЗВО: Положення про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/jITGh83>); Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти п 4.3 Студентоцентризоване навчання, викладання та оцінювання (<https://cutt.ly/6ITKKuP>); Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів (<https://cutt.ly/sITGbJI>); Положення про оцінювання залишкових знань студентів (проведення ректорських контрольних робіт з навчальних дисциплін) (<https://cutt.ly/2ITG3Jb>); Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін і визначення академічної різниці (<https://cutt.ly/lTHjaY>); Положення про створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії (<https://cutt.ly/xITHSig>); Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни (<https://cutt.ly/gITJ2Cq>); Положення про силабус навчальної дисципліни (<https://cutt.ly/UITKhIJ>); Положення про організацію та порядок проведення кваліфікаційного іспиту...) (<https://cutt.ly/mITLOfD>). РПНД та силабуси постійно оновлюються, про що зазначили НПП та гарант під час зустрічі з ЕГ. Оцінка рівня досягнення студентами РН за окремою ОК відбувається шляхом контрольних заходів, які включають поточний, підсумковий контроль і оцінювання залишкових знань студентів. На рівні викладача можуть застосовуватися такі форми контролю: усний, письмовий (тести, контрольні завдання), контроль з використанням комп'ютерних технологій, змішаний контроль (комбінований). (с. 10-11 Положення (<https://cutt.ly/6ITKKuP>). Під час фокус-груп з НПП ЕГ підтвердила дотримання вищезазначених положень: форми контролю і критерії оцінювання визначаються викладачем у РПНД залежно від мети й часу контролю і на початку семестру доводяться до відома студентів. Результати семестрового контролю реєструють у накопичувальній заліково-екзаменаційній відомості системи Pilot і електронній системі рейтингу студентів (с. 8 <https://cutt.ly/sITGbJI>). За результатами семестрового контролю здійснюється допуск до продовження навчання в наступному семестрі. Під час інтерв'ювання студенти підтвердили, що на початку викладання кожної ОК викладач доводить інформацію про критерії оцінювання та відповідність контрольних заходів специфіці ОК, що дозволяють перевірити здобуття відповідних ПРН, передбачених ОП. Здобувачі зазначили, що вони поінформовані про форми контрольних заходів, які їх очікують з тих чи інших ОК, а ці форми забезпечують об'єктивне оцінювання їх результатів навчання. ЕГ на основі аналізу навчально-методичних матеріалів з навчальних дисциплін, які оприлюднені на сайті ЗВО (РПНД та силабуси ОК, інші матеріали в системі mentor) дійшла до висновку, що у здобувачів наявний вільний доступ до задокументованих критеріїв оцінювання за ОК, всі вони є чіткими та зрозумілими.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за даним рівнем відсутній. Відповідно до «Положення про створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії» (<https://cutt.ly/xITHSig>) та освітньо-професійної програми «Економіка підприємства» зі спеціальності 051 Економіка освітнього рівня молодший бакалавр (<https://cutt.ly/1IQK4kn>; <https://cutt.ly/PIQLwgq>) в НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» вибрано таку форму атестації як кваліфікаційний іспит. Процес атестації здобувачів регламентується «Положенням про створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії» (<https://cutt.ly/xITHSig>), яке визначає форми, порядок формування та організації атестації; «Положенням про організацію та порядок проведення кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 051 «Економіка», освітньо-професійної програми «Економіка підприємства», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» (для студентів 2 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня молодший бакалавр) (<https://cutt.ly/mITLOfD>), яке визначає механізм організації і проведення атестації здобувачів, програми дисциплін, що внесені до кваліфікаційного іспиту. Кваліфікаційний іспит за ОП «Економіка підприємствам зі спеціальності 051 Економіка освітнього рівня молодший бакалавр містить завдання з дисциплін: «Політична економія»; «Основи економіки підприємства»; «Основи маркетингу»; «Економіка праці». ЕГ зазначає, що в програмах дисциплін для підготовки до кваліфікаційного іспиту (<https://cutt.ly/mITLOfD>) пропонується застаріла література: «Політична економія» (2011-2014 рр.), «Основи економіки підприємства (2000-2006 рр.), «Основи маркетингу» (2001-2005 рр.); «Економіка праці» (2009-2014 рр.). Під час зустрічі з Гарантом він підтвердив, що кваліфікаційний іспит проводиться на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії за наявності не менше трьох її членів; на засіданні ЕК можуть бути присутні представники ректорату, деканату та громадських організацій університету (с. 9 <https://cutt.ly/mITLOfD>). ЕГ дійшла висновку, що окремий стандарт вищої освіти відсутній, форми атестації, визначені ЗВО та регламентовані внутрішніми положеннями є доцільними.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів у НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» чіткі і зрозумілі, доступні для всіх учасників освітнього процесу, що забезпечується доступністю інформації, що розміщена на офіційному веб-сайті ЗВО. Правила проведення контрольних заходів регламентовані в основних нормативних документах: Положенні про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/jITGh83>); Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти (<https://cutt.ly/6ITKKuP>); Положенні про рейтингове оцінювання досягнень студентів

(<https://cutt.ly/sITGbJl>); Положенні про оцінювання залишкових знань студентів (проведення ректорських контрольних робіт з навчальних дисциплін) (<https://cutt.ly/2ITG3Jb>); Положенні про формування робочої програми навчальної дисципліни (<https://cutt.ly/gITJ2Cq>); Положенні про силабус навчальної дисципліни (<https://cutt.ly/UITKhIJ>). Обізнаність учасників освітнього процесу щодо процедури проведення контрольних заходів та об'єктивності екзаменаторів, перевіряється керівництвом ЗВО через щорічне оцінювання науково-педагогічних і педагогічних працівників НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» і регулярному оприлюдненні результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті ЗВО, на інформаційних стендах і в будь-який інший спосіб згідно з Положенням «Про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, факультетів» (<https://cutt.ly/nIT6Y5h>) і Положенням «Про атестацію педагогічних працівників» (<https://cutt.ly/EIT6aQ4>). На ОП «Економіка підприємства» передбачено проведення екзаменів у письмовій формі, на бланках письмових екзаменів, з шифруванням робіт або у вигляді підсумкового тестового комп'ютерного контролю. Врегулювання конфліктів інтересів в Університеті відбувається через процедури, які регламентуються «Кодексом етичної поведінки» (<https://cutt.ly/6IT6L5Z>). Проведені зустрічі із НПП, здобувачами та студентським самоврядуванням підтвердили дієвість вказаних нормативних документів та відсутність підстав для оскарження результатів оцінювання студентів за ОП. Всі учасники освітнього процесу зазначили, що на ОП «Економіка підприємства» прецедентів щодо конфліктних ситуацій не було. Здобувачі зазначили, що вони проінформовані про процедуру врегулювання вирішення конфліктних ситуацій та можуть скористатися нею за потребою. ЕГ дійшла висновку, що в НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, в ЗВО відсутні підстави для оскарження результатів контрольних заходів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» впроваджено Кодекс етичної поведінки (<https://cutt.ly/IIYSIaW>), де задекларовано загальні моральні принципи та правила етичної поведінки осіб, що працюють і навчаються в університеті. В питаннях процедури дотримання академічної доброчесності застосовуються нормативні документи: «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти» (<https://cutt.ly/6ITKKuP>); «Положення про комісію з питань академічної доброчесності» (<https://cutt.ly/9IYDvZo>), «Положення про академічну доброчесність» (<https://cutt.ly/dIYDCfM>). Моніторинг забезпечення принципу академічної доброчесності покладено на комісію з питань академічної доброчесності (<https://cutt.ly/tIYF4Ii>), яка за результатами моніторингу формує протоколи засідань (<https://cutt.ly/xIYGKTM>), річний звіт (<https://cutt.ly/BIYGnrR>); видає накази (<https://cutt.ly/2IYHrpN>). Для протидії порушень академічної доброчесності у ЗВО здійснюється інформування здобувачів та НПП, щодо неприпустимості плагіату у студентських роботах різних видів. Проводиться систематична перевірка робіт на плагіат за допомогою спеціальної комп'ютерної програми «Unicheck». В ЗВО визначено відповідальних за процедуру виявлення плагіату. На рівні університету відповідальним є доцент каф. 504 канд. физ.-мат. наук Охримовський А.М (<https://cutt.ly/KIYHUyd>). Відповідальний по кафедрі 605 – доцент, к.е.н. Либа В. О, який має сертифікат з академічної доброчесності (освітня платформа PROMETHEUS). На фокус-групах зі здобувачами та студентським самоврядуванням підтверджено їх обізнаність щодо процедур дотримання академічної доброчесності, яка популяризується в ЗВО в основному на кураторських годинах. Зокрема, проводиться опитування здобувачів щодо процедури дотримання академічної доброчесності в ЗВО. На ОП Економіка підприємства освітнього рівня молодший бакалавр здобувачі виконують такі види письмових робіт: реферати, розрахункові роботи, індивідуальні завдання, звіти з навчальної практики, які відповідно до Положення про академічну доброчесність (<https://cutt.ly/dIYDCfM>) перевіряє на «Unicheck» не підлягають. У кожній РПНД, силабусах визначена політика щодо дотримання академічної доброчесності, зокрема у письмових роботах (розділ 8. <https://cutt.ly/2I8lG6O>). Оскільки за даною ОП не виконується кваліфікаційна робота, курсові проекти, перевірка робіт на «Unicheck» за даною ОП не проводилась. ЕГ дійшла висновку, що у НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що в цілому дотримується всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми, проте за даною ОП не було випадків перевірки робіт в системі «Unicheck».

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, форм атестації, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Унормовано механізми оскарження та перескладання результатів контрольних заходів, а також врегулювання ймовірних конфліктних ситуацій. Доступність всіх стейкхолдерів до положень та норм організації навчального процесу

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабка сторона: В силабусах, РПНД, програмах дисциплін для підготовки до кваліфікаційного іспиту рекомендується застаріла література. Рекомендація: Оновити списки рекомендованих джерел по навчальним дисциплінам у РПНД, силабусах та Положенні про організацію та порядок проведення кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 051 «Економіка», освітньо-професійної програми «Економіка підприємства», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Слабка сторона: Здобувачі ВО слабо орієнтуються в нормативних документах університету, які регламентують питання дотримання принципів академічної доброчесності. Рекомендація: Обговорювати нормативні документи щодо регламентації питань дотримання академічної доброчесності на кураторських годинах, активізувати популяризацію дотримання академічної доброчесності через різноманітні заходи (конкурси, зустрічі).

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

У ході роботи з критерієм 5, ЕГ дійшла до висновку, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 5.1 - 5.5 та відповідає рівню В. До сильних сторін можна віднести: чіткість і зрозумілість правил проведення контрольних заходів, форм атестації, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та оприлюднені на сайті ЗВО. Унормовано механізми оскарження та перескладання результатів контрольних заходів, а також врегулювання ймовірних конфліктних ситуацій, яких за досліджуваний період у ЗВО виявлено не було. Доступність всіх стейкхолдерів до положень та норм організації навчального процесу. Серед слабких сторін, що зумовили надання рекомендацій є наявність застарілої рекомендованої літератури в силабусах, РПНД, програмах дисциплін для підготовки до кваліфікаційного іспиту наводиться застаріла література. Здобувачі ВО слабо орієнтуються в нормативних документах університету, які регламентують питання дотримання принципів академічної доброчесності. Зазначені недоліки можливо усунути, рекомендації є досяжними.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

За результатами аналізу табл. 2 Відомостей про самооцінювання, встановлено, що рівень академічної та професійної кваліфікації НПП, задіяних до реалізації ОП достатній, кваліфікація підтверджена науковою, науково-педагогічною діяльністю за відповідною спеціальністю та в цілому забезпечує досягнення визначених програмою цілей та ПРН. На ОП задіяні НПП, 70 % яких мають науковий ступінь та вчене звання, 2 доктори економічних наук (20 %), з яких 1 має вчене звання професора, 5 кандидатів наук (3 – к.т.н., 2 – к.е.н.), доценти, 30 % НПП – 3 ст. викладачі. Із 10-ти НПП, що викладають на ОП у 2021-2022 н.р. та наведені у таблиці 2 Відомостей про самооцінювання ОП, 2-є мають наукові публікації в виданнях, що індексуються в науково-метричних базах Scopus та Web of Science (Давидова І.О., Татар М.С.). Аналіз інформації щодо НПП та порівняння їх зі змістом ОК, що ними викладаються, дає змогу встановити дотичність їх публікацій та інших видів активностей дисциплінам. Наприклад, професор Давидова І.О. ОК12 – має 8 пунктів відповідності Ліц. умовам п.38, науковий ступінь доктора – наук за темою дисертації, що відповідає ОК, має фахові публікації за тематикою дисципліни. Голованова М.А. ОК6 – має 6 пунктів відповідності Ліц. умовам п.38, має фахові публікації, що відповідають ОК, навчальний посібник, монографії з маркетингу, навчально-методичні посібники, тези доповідей, переможців конкурсів та олімпіад з маркетингу, є членом правління ГО «Українська асоціація маркетингу». Татар М.С. ОК5 – має 6 пунктів відповідності Ліц. умовам п.38, проходила підвищення кваліфікації за дисципліною «Облік і звітність у оподаткуванні», є автором навчального посібника «Облік і звітність у оподаткуванні», ряд опублікованих тез доповідей з дисципліни. ЕГ зазначає, що по ряду НПП у Відомостях самооцінювання ОП наведена некоректна інформація – застарілі публікації, неповна відповідність пунктам Ліц. вимог. Шведова Г.М. ОК3 – згідно Відомостей про самооцінювання ОП має 4 пункти відповідності Ліц. умовам (п. 38), проте у п. 1 – лише 1 фахова стаття у п. 3 – посібники 2014 р., у п. 4 – 1 навчально-методичний посібник; у п.12 – 2 тез за останні 5 років. Томілова Є.П. ОК2 – у п. 1 – 2 фахові статті; у п.12 – тези застарілі. Трофимова І.О. ОК1 – у п. 4 – 1 посібник. На сайті кожної кафедри НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», що задіяна в даній ОП, наявні профілі викладачів (<https://cutt.ly/SIBefeb>) із зазначенням напрямку наукових досліджень, наукових та методичних праць, дисциплін, контактної інформації. ЕГ зазначає, що інформація в профілях застаріла або не відповідає дійсності. (<https://cutt.ly/6lBe7vh>, <https://cutt.ly/TlBrKZx>). ЕГ дійшла висновку, що освітня та/або професійна кваліфікація усіх НПП відповідає ОК на ОП, проте потребує оновлення інформація про професійну та наукову активність НПП на сайті ЗВО.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими, дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму для здійснення освітньої діяльності за ОП. Список документів та процедура конкурсного добору регламентована Положенням про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних посад, призначення та звільнення з посад, продовження терміну роботи НПП ЗВО та укладання з ними трудових договорів (контрактів)» (<https://cutt.ly/fl1ZUqg>). Конкурсний добір передбачає врахування низки складових: проведення відкритих лекцій, надання розробленого науково-методичного матеріалу для забезпечення певного ОК, врахування особистих досягнень викладача. Для проведення конкурсу на заміщення вакантних посад в ЗВО створюється конкурсна комісія за наказом ректора, а на факультетах створюються конкурсні комісії факультетів (п. 5.1 Положення). Під час фокус-груп НПП підтвердили, що оцінювання їх діяльності проводиться за допомогою он-лайнної інформаційно-рейтингової системи «Рейтинг НПП ХАІ» (<https://rating.khai.edu/>), що діє на основі Положення про рейтингове оцінювання діяльності НПП, кафедр і факультетів (<https://cutt.ly/m1IvPah>). Система визначення рейтингу НПП, факультетів ЗВО ґрунтується на засадах заохочення – система направлена не на штрафні санкції стосовно менш результативних показників діяльності, а на стимулювання праці осіб, що мають кращі результати в роботі (п. 1 <https://cutt.ly/m1IvPah>). Обсяги та порядок матзаохочення серед переможців категорій НПП та кафедр, які за результатами комплексної оцінки посіли призові місця, а також кількість призових місць, визначає ректор (п. 4.8 <https://cutt.ly/m1IvPah>). Відповідно до діючого Положення про конкурс професійної майстерності «Ікари ХАІ» (<https://cutt.ly/eI125kg>), проводиться за результатами роботи за навчальний рік між представниками різних категорій працівників ЗВО з метою їх заохочення до творчого ставлення до праці, формування почуття патріотизму і гордості за свою роботу (п.1.2, 1.3). У рамках конкурсу запроваджено 10 номінацій (враховуються бали рейтингування), переможці в кожній з номінацій нагороджуються пам'ятним знаком, дипломом і грошовою премією (п. 6.1). Під час фокус-групи начальник відділу кадрів і НПП вказали на прозорість процедури конкурсного добору, перелік необхідних документів, здобутки НПП, які розглядаються на засіданні кафедри, факультету та університету. Під час фокус-груп учасники освітнього процесу вказали на відсутність конфліктних ситуацій при доборі НПП на ОП «Економіка підприємства». Проблем з добором викладачів на програму не виявлено – кафедра 605 укомплектована НПП, за даною ОП. ЕГ дійшла висновку, що процедури конкурсного добору викладачів ЗВО є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. ЕГ дійшла висновку, що процедури конкурсного добору НПП в ЗВО є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу для експертизи освітніх програм та силабусів освітніх компонент, для консультування, для проведення спільних науково-практичних семінарів, круглих столів та інших заходів. За освітньою програмою «Економіка підприємства» було отримано відгуки від роботодавців (ТОВ «АвиаТехКомплект» (<https://cutt.ly/YOsOWXa>), ТОВ «Гемо Медика Харків» (<https://cutt.ly/eOeVueo>), СТОВ «Маяк» (<https://cutt.ly/COsOOei>)). В університеті працює відділ сприяння працевлаштування студентів і випускників. На сторінці відділу студент може дізнатися про актуальні вакансії чи прийняти участь у зустрічі з роботодавцями (<https://khai.edu.ua/studentu/trudoustrojstvo/>). На зустрічі 6, що проходила відповідно до програми експертизи 26.01.2022 р. (день 1) зі стейкхолдерами була присутньою Нос Марина – економіст фінансового відділу ТОВ «Гемо Медика Харків». Вона підтвердила співпрацю з НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», зокрема гарантом ОП «Економіка підприємства». Нос М. повідомила, що її запрошували на розширене засідання кафедри 605 (протокол засідання кафедри № 8 від 19.02.2021 р. (<https://cutt.ly/XOsPAv6>), де були присутні НПП кафедри, інші роботодавці, студенти. На засіданні обговорювались зміни до ОПП на 2021 р. Нос М. повідомила, що нею та Овчинниковою М. було ініційовано ввести дисципліну «Мікроекономіка» замість «Мікро- та макроекономіка», ОК «Бухгалтерський облік» перенести на 2 семестр. ЕГ зазначає, що пропозиції стейкхолдерів були враховані, є рецензія підписана керівником підприємства – Овчинниковою М. (<https://cutt.ly/eOeVueo>). На відкриті зустріч 27.01.2022 р. (день 2) доєдналися стейкхолдери – Панько Ольга, Тризна Олександр. Панько О. – менеджер проєктів в компанії EPAM SYSTEMS, спеціаліст з працевлаштування, підтвердила співпрацю з ЗВО, нею проведена лекція-зустріч про особливості працевлаштування в умовах інформатизації суспільства (<https://cutt.ly/UOtWpwi>). Панько О. відзначила актуальність ОП, її переваги – вивчення іноземної мови, набуття soft skills. Тризна О. – арбітражний керуючий Міністерства Юстиції України, повідомив, що він є Головою екзаменаційної комісії зі спеціальності 051 Економіка (<https://cutt.ly/COtwnKb>), тісно співпрацює з кафедрою та гарантом. Стейкхолдери повідомили, що до проведення екскурсій, відкритих лекцій, організації круглих столів, участі у різноманітних заходах університету зі здобувачами вищої освіти їх не залучали. Проте вони всі підтвердили на перспективу готовність долучатися до проведення різних навчально-наукових активностей за попереднім узгодженням їх графіку в зручний спосіб. ЕГ відмічає, що НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

За даною ОП професіонали-практики та представники підприємств-роботодавців до аудиторних занять не залучались – це підтвердив на зустрічі гарант та здобувачі вищої освіти. Під час зустрічі 6 (день 2) зі стейкхолдерами експертною групою було отримано інформацію про те, що контакти зі студентами носять епізодичний характер. Про

контакт зі студентами розповіла Панько Ольга, менеджер проектів в компанії EPAM SYSTEMS, спеціаліст з працевлаштування. Нею проведена лекція-зустріч про особливості працевлаштування в умовах інформатизації суспільства «Ласкаво просимо на роботу» (<https://cutt.ly/UOtwPwi>). На зустрічі розглянуто питання працевлаштування студентів та випускників економічних спеціальностей університету в компанії ІТ-профілю. Розглянуто: ефективні способи пошуку роботи; як писати резюме, яке «продає»; як виявити власні сильні та слабкі сторони як претендента на вакансію; навички самопрезентації. У кожного учасника лекції-зустрічі була можливість отримати індивідуальну консультацію як під час зустрічі, так і за її межами. Позитивним є створення в ЗВО ГО «Міжнародної асоціації випускників ХАІ», основною метою якої є створення умов для об'єднання творчого співробітництва і взаємодії випускників Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», що працюють у різних підприємствах та організаціях із професорсько-викладацьким складом та науковими співробітниками, аспірантами і студентами (<https://cutt.ly/zOsXZGi>). ЕГ відмічає, що за рівнем молодший бакалавр у НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» роботодавців не залучені до аудиторних занять, проте вони підтвердили своє бажання та готовність співпрацювати у цьому напрямку.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток НПП ЗВО спрямований на здобуття teaching skills за допомогою різних освітніх технологій і методик. ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми та плідно співпрацює з іншими організаціями. Регулювання професійного розвитку НПП здійснюється через внутрішні нормативні документи: «Положення про атестацію педагогічних працівників» (<https://cutt.ly/2OsHiLI>), «Про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і НПП і фахівців промисловості в університеті» (<https://cutt.ly/fOsHeCn>), «Положення про конкурс професійної майстерності «Ікари ХАІ»» (<https://cutt.ly/eI125kg>). Атестація НПП може бути черговою – 1 раз на п'ять років та позачерговою (п. 1.2 <https://cutt.ly/2OsHiLI>). Працівники ЗВО, не менше одного разу на 5 років, проходять підвищення кваліфікації і стажування у наукових і освітньо-наукових установах в Україні і за її межами; щорічно складається навчальний план підвищення кваліфікації НПП (<https://cutt.ly/mOsKyGh>) та оприлюднюються списки осіб, що пройшли підвищення кваліфікації (<https://cutt.ly/pOsKxvB>, <https://cutt.ly/VOsKm5t>, <https://cutt.ly/yOsKYaK>). Метою «Конкурсу профмайстерності «Ікари ХАІ» є удосконалення професійної майстерності НПП, виявлення та поширення кращого досвіду, інноваційних форм і методів навчання і праці, стимулювання творчого зростання НПП. На зустрічі з НПП вони повідомили ЕГ, що переможці конкурсу у різних номінаціях з складу кафедри 605: Голованова М. – 2018 р.; Філіпковська Л. – 2018 р., Беспарточний М. – 2019 р.; Давидова І. – 2020 р., Ревенко Д. - 2021 р. Результати рейтингування НПП свідчать (<https://cutt.ly/oEOzhxE>), що три з двадцяти НПП випускової кафедри (кафедра 605) мають максимальний рейтинг у 100 балів, а гарант ОП був переможцем в конкурсі «Ікари ХАІ». Викладачі кафедри розвиваються професійно, шляхом самоосвіти. Відповідно до Положення (<https://cutt.ly/fOsHeCn>) відбувається перезарахування результатів підвищення кваліфікації шляхом неформальної освіти. В 2021 р. Головановій М., перезараховано 60 год. за успішне засвоєння курсу «Академічна доброчесність» (протокол <https://cutt.ly/GOsJESj>, наказ <https://cutt.ly/qOsJysh>). НПП ЗВО мають можливість скласти іспит на знання іноземної мови та отримати сертифікат рівня B2 в НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ». Відповідно, такі сертифікати мають ряд НПП кафедри 605 (<https://cutt.ly/aOsCRlo>). Під час інтерв'ювання НПП ЕГ було підтверджено можливість проходження стажування у вітчизняних та закордонних ЗВО, публікації результатів досліджень у рецензованих фахових виданнях, проходження курсів підвищення кваліфікації тощо. Участь у вище перерахованих активностях заохочується нарахуванням додаткових балів до рейтингової системи оцінювання, яка слугує інструментом моніторингу рівня професіоналізму НПП. ЕГ констатує відповідність кваліфікації викладачів відповідно ОК, що вони забезпечують та підтверджує можливості їх професійного розвитку.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО відпрацьований механізм мотивації та стимулювання персоналу, який реалізується відповідно до Колективного договору (<https://cutt.ly/oOsVQkr>); Положення «Про преміювання працівників Університету» (<https://cutt.ly/jOsVUga>); Положення «Про нагородження знаком пошани «За заслуги» Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут». Система преміювання та морального заохочення працівників сприяє професійному зростанню та покращенню якості освіти в Університеті (<https://cutt.ly/gOsBuQn>, <https://cutt.ly/dOsBs2m>). Під час інтерв'ювання з керівництвом та НПП, ЕГ констатує, що в ЗВО здійснюється матеріальне заохочення НПП. Давидова Ірина, Татар Марина отримували премію за публікацію у Scopus, Ревенко Данііл отримував премію за захист докторської дисертації та як переможець у конкурсі «Ікари ХАІ». НПП повідомили, що розмір премії за публікацію у Scopus, за перемогу в конкурсі «Ікари ХАІ» встановлюється у розмірі посадового окладу. За захист кандидатської дисертації – премія 10 000 грн, та 50 % - науковому консультанту, за захист докторської дисертації – премія 20 000 грн, та 50 % - науковому консультанту. Під час фокус-групи з НПП та керівником навчального відділу зазначено, що вони проводять відкриті заняття, на яких присутні НПП, представники деканату, адміністрації. На засіданні кафедри відбувається обговорення відкритих занять. ЕГ дійшла висновку, що заклад вищої освіти стимулює розвиток науково-педагогічної майстерності шляхом системи преміювання та морального заохочення.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Конкурсний відбір НПП здійснюється на конкурентних засадах. Процедура добору НПП є прозорою. У ЗВО відпрацьований механізм рейтингування НПП, здійснюється преміювання кращих викладачів з рейтингу згідно конкурсу професійної майстерності «Ікари ХАІ». ЗВО стимулює НПП за публікації у Scopus та Web of Science, захист кандидатських та докторських дисертацій. В ЗВО створено ГО «Міжнародної асоціації випускників ХАІ», основною метою якої є створення умов для об'єднання творчого співробітництва і взаємодії випускників із професорсько-викладацьким складом, аспірантами і студентами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабка сторона: У профілях викладачів на сайті ЗВО некоректно наведена інформація щодо їх наукової та професійної активності. Рекомендація: Оновити інформацію у профілях викладачів на сайті ЗВО щодо їх наукової та професійної активності. Слабка сторона: На сайті наведені неоновлені рейтинги НПП. Рекомендація: Оновити рейтинги НПП на сайті ЗВО. Слабка сторона: Участь роботодавців в проведенні аудиторних занять на ОП «Економіка підприємства» не було. Рекомендація: Забезпечити формування системної взаємодії залучення роботодавців до аудиторних занять за ОП «Економіка підприємства».

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

У ході роботи з критерієм 6, ЕГ дійшла до висновку, що ОПП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 6.1 - 6.6 та відповідає рівню В. Процедура добору НПП в НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» є чіткою, зрозумілою та здійснюється на конкурентних засадах. В ЗВО створені умови постійного підвищення викладацької майстерності НПП, які приймають участь у програмах міжнародних та вітчизняних стажувань, публікації у фахових та наукометричних (зокрема, Scopus та Web of Science) виданнях тощо. З метою підвищення якості освітньої діяльності в ЗВО створена наглядова рада та ГО «Міжнародної асоціації випускників ХАІ». Серед слабких сторін, що зумовили відповідні рекомендації: некоректно наведена інформація щодо професійної та наукової активності НПП; участь роботодавців в проведенні аудиторних занять на ОП «Економіка підприємства» носить фрагментарний характер. ЕГ констатує загалом відповідність за критерієм 6 на рівні В. Зазначені недоліки можливо усунути, рекомендації є досяжними.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЗВО продемонструвало матеріально-технічне забезпечення (відеогляд): актову залу для засідань, міжнародних та всеукраїнських конференцій, комп'ютерні класи, лекційні аудиторії оснащені проекторами та сучасною системою кондиціонування та корпуси для заняття спортом. Інформація про матеріально-технічне забезпечення наведена сайті ЗВО (<https://cutt.ly/1OiX5KU>). Бібліотека на сайті ЗВО систематично розміщує літературні новинки (<https://cutt.ly/1OiZvxZ>). Аудиторії для здобувачів і методичний кабінет знаходяться в одному корпусі, що є зручним для здобувачів. Під час зустрічі з керівництвом ЗВО, проректор з наукової роботи Павліков В. затвердив, що комп'ютерні класи оновлюється постійно та зазначив, що в 2022 р. ЗВО планує витратити на обладнання і предмети довгострокового використання 73 млн грн. (кошториси <https://cutt.ly/BOpni1w>). Бібліотека розташована на 4100 км², її фонд нараховує понад 1 млн видань. 17 бібліотечних пунктів розташовано на всій території кампусу, бібліотечний комплекс нараховує 3 абонементів та 5 читацьких залів. Вчений секретар НТБ Олійник О. зазначила, що кафедри надають пропозиції щодо закупівлі літератури, які завжди підтримуються керівництвом ЗВО. Студенти під час зустрічі Почепцова Д., Бондаренко Д. засвідчили забезпеченість в повному обсязі літературою зі всіх дисциплін. ЗВО має наукові видання економічного спрямування: «Часопис економічних реформ» (<https://cutt.ly/SOWIdjd>). Каталог бібліотеки зручний, здобувач може знайти необхідну літературу як по спеціальності (<https://cutt.ly/YOivhsv>), так і по курсу (<http://library.khai.edu/catalog>). Бібліотека ЗВО забезпечує здобувачам безкоштовний доступ до фондів та зовнішніх електронних інформаційних ресурсів в локальних мережах бібліотек. Цифровий репозитарій наукових та освітніх матеріалів ЗВО (<https://cutt.ly/sOWIjby>) забезпечує постійний відкритий доступ до академічних текстів НПП, науковців, здобувачів вищої освіти та докторантів. Навчальні матеріали розміщуються на освітній платформі mentor (<https://mentor.khai.edu/>), здобувачі Волчков К., Медведєва В., Бондаренко Д., Кузьмин Д., Почепцова Д. підтвердили, що здобувачі користуються платформою. Надані ЕГ Акти готовності аудиторій факультету №6 до навчального року за три останні роки та огляд матеріально-

технічної бази засвідчив, що ОП забезпечена навчальними аудиторіями та комп'ютерними лабораторіями. Під час відеогляду завлабораторією технічних засобів навчання/дистанційної освіти – Носиков О. зазначив, що керівництвом ЗВО було придбано новий сервер, що забезпечує безперебійну роботу mentor. Спортивний комплекс ЗВО складається з легкоатлетичного манежу, відкритого басейну та спорткомплексу. У всіх навчальних корпусах є вільний доступ до wi-fi. ЕГ дійшла висновку, що навчально-методичне забезпечення ОП «Економіка підприємства», фінансові та матеріально-технічні ресурси забезпечують досягнення програмних результатів навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до бібліотечних ресурсів, інституційного репозиторію (<http://dspace.library.khai.edu/xmlui/?locale-attribute=uk>), освітньої платформи mentor (<https://mentor.khai.edu/>), комп'ютерних аудиторій у вільний від занять час. Для студентів даної ОП обладнані аудиторії з оргтехнікою (комп'ютери, принтери, ксерокси) та вільним безкоштовним доступом Інтернет на 2-4 особи (411 та 208 6 корпусу), що на 2022 рік відповідає контингенту здобувачів (9 осіб). ЕГ було продемонстровано методичний кабінет з фаховою літературою, яка щорічно оновлюється. Гарант Ревенко Д.С. зазначив, що до залу електронних ресурсів бібліотеки доступ відкритий протягом всього робочого дня. Вчений секретар НТБ Олійник О.Є. підкреслила, що відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 19.09.2017 р. № 1286 «Щодо надання доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться в сфері управління МОН України до наукометричних баз даних» в учасників освітнього і наукового процесів в Університеті є вільний доступ до ліцензійних БД з 1 листопада 2017 року; до повних текстів ліцензійної БД видавництва книг та журналів Springer Nature; до повних текстів ліцензійної БД Science Direct hub видавництва Elsevier. А також віддалений доступ до наукових електронних бібліотек INTECH, World Scientific, Merlot, Digital public library of America, Будапештської ініціативи відкритого доступу OpenDoar, re3data, Консорціуму «Електронна інформація для бібліотек» (eIFL.net), репозитаріїв відкритого доступу OpenDoar, re3data, директорії журналів Doaj, колекції електронних академічних журналів Electronic Journals Library, порталу академічних журналів Journal4Free. ЗВО надає можливість безоплатно перевірити на запозичення роботу системою Unicheck (<https://cutt.ly/AOpU1Ky>), але порядок користування цією системою не наведений в широкому доступі. Учасники освітнього процесу можуть безкоштовно скористатись психологічною допомогою (<https://cutt.ly/LOpIeZ5>) та первинною медичною допомогою. Крім того в Університеті проводяться тижні роз'яснювальної роботи протидії насильству, наприклад посилення на подібну акцію на сайті університету: <https://cutt.ly/DOPIdyY>. Здобувачі мають можливість взяти участь у гуртках (<https://khai.edu.ua/nauka/naukovi-gurtki> та стипендіальних програмах (<https://khai.edu.ua/studentu/stipendialni-programi/>), які спрямовані на вмотивованість здобувачів; видання НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» (<https://khai.edu.ua/nauka/naukovi-vidannya/>). ЕГ дійшла висновку, що НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ЗВО дотримується заходів, передбачених карантинними обмеженнями: корпуси обладнані дезінфекторами рук, місцями для використаних масок та рукавичок, при вході здійснюється термометрія, на стінах та дверях корпусів розміщені рекомендації щодо поведінки під час пандемії. У ЗВО розміщено сортувальні баки для засобів індивідуального захисту на території кампусу, проте не у достатній кількості, зважаючи на велику територію університету. ЕГ засвідчила регулярність проведення інструктажів щодо дотримання норм техніки безпеки, правил пожежної безпеки, порядку дій у випадку НС. Під час відео огляду, ЕГ виявила, що аудиторії, в яких навчаються здобувачі є світлими та великими, наявна система кондиціонування. Але зони відпочинку для студентства, продемонстровані ЕГ, є не досить комфортними: квіти та дерев'яні лавки. У ході експертизи було перевірено і виявлено гідний санітарний стан навчального корпусу. В кожному корпусі та гуртожитку є охоронна система, про яку запевнило керівництво ЗВО – Романов М., Павліков В. та студентство – Почепцова Д., Бондаренко Д. Здобувачі на зустрічах зазначали про свою інформованість про наявність психологічної служби. Опитування щодо психологічних зустрічей наведено на сайті (<https://cutt.ly/pOslvsq>). Під час зустрічі 8, представник соціально-психологічної служби Одокієнко О. зазначила, що здобувачі та НППІ регулярно звертаються за допомогою, під час карантину психологічна допомога надається он-лайн. В ЗВО проводяться тижні роз'яснювальної роботи протидії насильству (<https://cutt.ly/DOPIdyY>). Здобувачі та викладачі мають змогу займатись спортом у приміщенні легкоатлетичного манежу, спортивного комплексу, відкритому басейні, на майданчику на свіжому повітрі (<https://cutt.ly/cOWAOYs>). ЕГ засвідчила наявність великої та охайної ідальні та кафетеріїв. Під час зустрічі 4 здобувачі Почепцова Д., Бондаренко Д., Волчков К., Медведева В., Кузьмин Д. відзначили свою задоволеність освітнім середовищем та підтримкою викладачів. Студентське самоврядування (Замелюхіна А., Ковалевська Г.) відзначили задовільні умови проживання в гуртожитку та постійний моніторинг якості проживання здобувачів. Здобувач Волчков К. підтвердив достатність літератури в бібліотеці. ЗВО проводить двічі на рік опитування здобувачів щодо їх задоволення. Питання анкети включають також опитування здобувачів щодо задоволеності матеріальною базою університету (<https://cutt.ly/COWAkoA>), результати опитування здобувачів даної ОП (<https://cutt.ly/2OWAnT8>). Факт проведення опитувань підтвердили здобувачі Почепцова Д., Волчков К. під час резервної зустрічі. Функції забезпечення якості вищої освіти покладено на керівників відділів: навчально-організаційного (Степаненко В.) і навчально-методичного (Романов М.), які забезпечують підготовку пропозицій

щодо врахування результатів опитування. ЕГ дійшла висновку, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти та достатнє для забезпечення їх прав та інтересів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЗВО забезпечує інформаційну підтримку здобувачів ОП через сайт (<https://khai.edu/ua/>), де на головній сторінці розміщуються анонси заходів, новини, а на вкладці «Студенту» є інформація про студмістечко, стипендіальні програми, дистанційну освіту, профком студентів, сприяння працевлаштуванню студентів та випускників, спортивне життя, навчально-виховну роботу, самодіяльність, соціологічне опитування, СКБ та Офіс студентського омбудсмена (<https://cutt.ly/nOEirtmf>). З новинами кафедри та факультету здобувачі можуть ознайомитися на відповідному сайті <https://cutt.ly/4OEio1J>. За шляхом пункт меню «Головна» / «Освіта» / «Освітні програми і компоненти» / «Короткий опис, структура і компоненти» / «2021 рік набору» - студенти можуть знайти силабуси, РП та методичні рекомендації дисциплін. Окрім цього, дані матеріали є на платформі mentor (на зустрічі зі здобувачами всі підтвердили своє користування (<https://mentor.khai.edu>)). Поточні новини про події та заходи здобувачі можуть отримати на сторінках Facebook, а саме ректора університету <https://cutt.ly/MOWSsxx>; Прес-служби ХАІ: <https://www.facebook.com/presinfoXAI/>; Агрегатора новин ХАІ у Facebook: <https://cutt.ly/TOTNqgZ>; факультету програмної інженерії та бізнесу у Facebook: <https://www.facebook.com/seb.khai>; кафедри у Facebook: <https://cutt.ly/aOWSwzr>. Студенти під час зустрічі (Волчков К., Медведева В., Бондаренко Д., Кузьмін Д., Почепцова Д.) засвідчили, що не знають про можливість доступності до наукометричних баз даних Scopus та WOS, але зазначили, що на сайті ЗВО можна знайти повну інформацію про вступ, іспити, оголошення про конференції, в тому числі міжнародні. Студенти повідомили про наявність групи у Viber та Telegram, куди гарант та куратор, або органи студсамоврядування надсилають інформацію, спілкуються зі здобувачами. Для термінових питань куратор Либа В., поширив між здобувачами свій номер телефону. Гарант Ревенко Д. продемонстрував ЕГ результати соціологічного опитування задоволеності студентів навчанням. Протягом року керівництво ЗВО проводить соціологічне опитування студентів, яке оприлюднюється на сайті (<https://cutt.ly/fOpLaSz>), але в ньому зазначені не всі групи. Під час проведення зустрічей не було виявлено факту нарікання студентів на недостатність інформаційної чи організаційної підтримки як з боку викладачів так і з боку адміністрації ЗВО. У ЗВО функціонують: Відділ сприяння працевлаштуванню студентів і випускників (<https://cutt.ly/uOTNuos>), який проводить пошук вакансій, організовує ярмарки вакансій, але протягом пандемії її не було організовано; Офіс студентського омбудсмена (<https://cutt.ly/7OpL1RU>), для врегулювання конфліктних ситуацій і захисту прав студентів; Відділ навчально-виховної роботи (<https://cutt.ly/XOWAXWV>), який забезпечує інформаційно-організаційну підтримку. ЕГ дійшла висновку, що ЗВО в достатній мірі забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами відповідно до Наказу «Про затвердження Порядку супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп» (<https://cutt.ly/AOsmtJG>) та «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення під час навчання та відвідування НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»» (<https://cutt.ly/NOr5ec4>). Відповідно до Порядку особа, що потребує допомоги звертається до чергового пункту пропуску в корпусі і повідомляє про прибуття і необхідність надання допомоги, черговий пункт пропуску з'ясовує мету звернення та телефонує до керівника відповідного структурного підрозділу. Керівник структурного підрозділу забезпечує прибуття працівника, який володіє відповідною інформацією, ця особа в разі необхідності здійснює супровід. НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» забезпечує доступність навчальних приміщень та гуртожитку для маломобільних груп населення, про що було надано довідку сторонньої організації (ПП НПЛ «Фабрика» №79 від 12.07.2021). Всі навчальні корпуси та гуртожитки забезпечені стаціонарними або пересувними пандусами за необхідністю, що підтверджується довідкою від 13.01.22 № 38-43/135 наданою Гарантом Ревенко Д. ЕГ під час відеогляду засвідчила наявність вказівних табличок та дзвінків виклику. Але вбиральні кімнати для таких осіб є лише в головному корпусі. Заняття для осіб з особливими освітніми потребами та інших ММГН відбуваються на 1 поверсі, що регулюється диспетчерською службою при наявності таких осіб. Під час експертизи здобувачів, що відносяться до такої категорії, не було виявлено. Під час зустрічей керівництво ЗВО Романов М., Павліков В., омбудсмен Замелюхіна А. зазначили, що профспілка виділяє матеріальну допомогу здобувачам-членам профспілки, збирає інформацію про пільгові категорії населення, організовує матеріальну допомогу таким особам на харчування та придбання сезонного одягу. Положенням про навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком визначено, що здобувачі мають право вибіркового відвідувати аудиторні заняття і самостійно опрацьовувати матеріал навчальних програм з поважних причин (<https://cutt.ly/kOsTzDU>). Індивідуальний графік навчання встановлюється за наявності відповідних документів для окремих категорій здобувачів вищої освіти, що зазначено в Положенні п.2.5 <https://cutt.ly/kOsTzDU>. ЕГ дійшла висновку, що умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» створює.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В ЗВО конфліктні ситуації врегульовуються відповідно до Кодексу етичної поведінки (<https://cutt.ly/wOEoOH3>) та «Положення про академічну доброчесність в НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»» (<https://cutt.ly/GOEoGXg>). Для врегулювання конфліктних ситуацій і захисту прав студентів функціонує офіс студентського омбудсмена в НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» (Положення про уповноваженого з прав студентів (студентського омбудсмена <https://cutt.ly/fINNSfM>), також студенти можуть звернутися в даний Офіс на випадок насильства чи дискримінації. ЕГ підтвердила, що в ЗВО є Комісія, яка вповноважена одержувати заяви про порушення академічної доброчесності й апеляційні заяви, що стосуються питань, пов'язаних з оцінюванням знань здобувачів освіти й визначенням результатів навчання; розглядати їх і приймати відповідні рішення; надавати пропозиції адміністрації Університету щодо накладання відповідних санкцій (<https://cutt.ly/YOEoVgW>). В ЗВО діє Комісія з трудових спорів НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» (<https://cutt.ly/ROdPnOm>). На зустрічі з менеджментом Університету було зазначено, що Комісія з трудових спорів допомогла співробітникам вирішити питання щодо вакцинації. Окремої уповноваженої особи, яка відповідає за організацію заходів у сфері запобігання та протидії насильству в Університеті не має. Для захисту прав студентів, в тому числі запобігання насильству і дискримінації в Університеті діє Офіс студентського омбудсмена (<https://cutt.ly/NOEootU>). В НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» проводяться тижні роз'яснювальної роботи протидії насильству (<https://cutt.ly/xOEozBc>), що дозволяє уникнути подібних ситуацій). В ЗВО діє уповноважена особа з питань корупції (<https://cutt.ly/vOEo5JM>), яка розроблює та організовує заходи запобігання корупції, організовує роботу з оцінки корупційних ризиків, виявляє конфлікти інтересів, перевіряє факти подання декларацій, розглядає повідомлення про порушення вимог антикорупційного законодавства. Під час зустрічі зі здобувачами студенти засвідчили, що конфліктних ситуацій не було, але вони знають про процедуру врегулювання. На зустрічі 5 представники студентського самоврядування Замелюха А., Колодій Д. підтвердили, що функціонують скриньки довіри, які розташовані в корпусах, та пояснили процедуру виїмки і реагування на звернення. ЕГ дійшла висновку, що у ЗВО чіткі правила реагування та врегулювання конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ЗВО продемонстрував потужне фінансове та матеріально-технічне забезпечення. НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання. ЗВО забезпечує необхідну інфраструктуру для надання освітніх послуг здобувачам з особливими освітніми потребами (пандуси, вбиральня, супровід). Здобувачі ознайомлені з процедурою врегулювання конфліктних ситуацій. Проводиться робота з психологічної підтримки здобувачів вищої освіти та НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабка сторона. Відсутність оприлюднення порядку користування системою Unichesk. Рекомендація. Оприлюднили порядок механізму користування системою Unichesk Слабка сторона. Відсутня скринька довіри онлайн. Рекомендація. Сформувати скриньку довіри онлайн Слабка сторона. Суворая атмосфера зони відпочинку для студентів. Рекомендація. Створити зони комфортного відпочинку для студентів. Слабка сторона. Не в повному обсязі оприлюднені результати опитування здобувачів. Рекомендація. Оприлюднювати результати опитування всіх спеціальностей та курсів. Слабка сторона. Відсутня ярмарка вакансій в умовах пандемії. Рекомендація. Реалізувати Ярмарку вакансій онлайн.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

У ході роботи з критерієм 7, ЕГ дійшла до висновку, що критерій має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 7.1-7.6 за багатьма характеристиками. ЗВО має значні фінансові та матеріально-технічні ресурси, які забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» надає безоплатний доступ викладачам та здобувачам до університетської інфраструктури та інформаційних ресурсів, які є необхідні для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах реалізації ОП «Економіка підприємства». Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти та достатнє для забезпечення їх прав та інтересів. Інфраструктура для надання освітніх послуг здобувачам з

особливими освітніми потребами сформована в повному обсязі. Серед слабких сторін, що зумовили відповідні рекомендації: порядок користування Unicheck не наведений в широкому доступі, неопрацьована система користування скринькою довіри під час пандемії, зони відпочинку студентів не є комфортними та сучасними, оприлюднення опитування на сайті студентів не всіх спеціальностей та курсів, відсутність ярмарку вакансій онлайн. Рекомендації є досяжними

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Розроблення, затвердження, модернізація та перегляд ОП в ЗВО регламентується положенням «Про розроблення та модернізацію освітніх програм в НАУ ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://cutt.ly/WOmXzYN>). Відповідно до цього положення ОП «Економіка підприємства» була переглянута для врахування вимог Національної рамки кваліфікацій відповідно до Постанови КМУ від 25 червня 2020, № 519. Перегляд затверджено рішенням науково-методичної комісії з (НМК з) протокол № 1 від 31.08.2020 р. (<https://cutt.ly/oOmXbeZ>). Процедури забезпечення якості освітнього процесу регламентується положенням «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти» (<https://cutt.ly/cOmXQuq>). Цим положенням, зокрема, передбачено збір, аналіз й використання інформації про результати діяльності закладу в таких сферах: формування контингенту здобувачів вищої освіти та організація освітнього процесу; формування навчального навантаження науково-педагогічних працівників; моніторинг та аналіз успішності студентів; задоволеність здобувачів освітніми програмами; кадрове забезпечення освітньої та наукової діяльності; науково-дослідна діяльність; ресурсне забезпечення освітнього процесу й науково-дослідної роботи; працевлаштування і сприяння подальшому розвитку випускників. Так, відповідно до положення «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти», проводилися опитування студентів як Навчально-методичним відділом (2 рази на рік) (<https://cutt.ly/qOmXTFS>), так і кафедрою №605 (<https://cutt.ly/uOmXONq>). Як зазначив Романов М., начальник навчально-методичного відділу під час зустрічі з допоміжними та сервісними підрозділами, опитування, що проводяться НМВ, носять анонімний характер, що унеможливило оцінку участі в них здобувачів даної ОП. При цьому, всі результати опитування публікуються на сайті (<https://cutt.ly/zOQhWGI>). Вони наведені з розбивкою за спеціальністю, однак серед них не наведена спеціальність 051.. На зустрічі зі здобувачами було встановлено, що вони регулярно беруть участь в опитуваннях, які проводяться як через заповнені гугл-форм, так і на платформі mentor. Також в НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» проводяться комплексні контрольні роботи, що слугують певним індикатором якості освітніх програм. Вони проводяться кожного семестру, що й було підтверджено на зустрічах зі здобувачами (Почепцова Д.) та з допоміжним персоналом (Романовим М.). В період 2020-2021 рр. було змінено ОП у зв'язку зі зміною Національної рамки кваліфікацій (Постанова КМУ від 25 червня 2020, № 519) (зміни 2020 р.) та зміни з урахуванням пропозицій роботодавців та здобувачів із фокус-групи (протокол засідання кафедри №605 №8 від 19.02.2021 <https://cutt.ly/BOmXFv4>). ЕГ дійшла висновку, що розроблені в НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП в цілому реалізуються.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Інституційною базою залучення здобувачів до періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості є науково-методичні комісії (<https://cutt.ly/XOQno8Q>). Відповідно до положення «Про розроблення та модернізацію освітніх програм» (<https://cutt.ly/vOQnfsV>) проект оновленої ОП подається до тимчасової робочої групи в складі представників студентського самоврядування, галузевої НМК і представника роботодавця. Також розпорядженням декана факультету програмної інженерії та бізнесу Прончакова Ю. №1а-6\21 від 20.01.2021 р. (<https://cutt.ly/DOQnv7T>) створено фокус-групу серед здобувачів вищої освіти ступеня магістр для аналізу ОП «Економіка підприємства». Результати аналізу ОП «Економіка підприємства» розглядалися на засіданні кафедри (протокол №8 від 19.02.2021 р. <https://cutt.ly/OOQnGNd>). За результатами обговорення пропозиція представника фокус-групи була врахована. Представники органів студентського самоврядування беруть участь у засіданнях Вченої ради НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», де обговорюється та затверджується ОП. Представники студентського самоврядування мають змогу врахувати думку здобувачів, проводячи відповідні опитування студентів у соціальних мережах, що було підтверджено на зустрічі зі здобувачами ОП. Слід додати, що студенти ОП «Економіка підприємства» не є членами органів студентського самоврядування. Також на зустрічі зі здобувачами та на зустрічі з представниками органів студентського самоврядування було з'ясовано, що здобувачі мають змогу звернутися з пропозицією щодо змін до ОП, написавши заяву на завідуючого кафедрою. Заява буде розглянута на засіданні кафедри. Поряд з цим, для реалізації «постійного діалогу» між гарантом освітньої програми і внутрішніми і зовнішніми стейкхолдерами на сайті кафедри створено сторінку для пропозицій щодо покращення освітньої програми (<https://cutt.ly/VOQWP5e>), де розміщено пошту для прийому пропозицій. Враховуючи все вищевикладене, ЕГ дійшла висновку, що нормативна та інституційна база ЗВО дозволяє врахувати думку здобувачів вищої освіти. Однак, присутність здобувачів даної ОП на засіданні НМК під час обговорення ОП покращило би ефективність врахування думок та пропозицій здобувачів.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Пунктом 5.2 Розділу 5 Положення «Про розроблення та модернізацію освітніх програм» (<https://cutt.ly/vOQnfsV>) передбачено, зокрема, що «...Підставою для оновлення освітньої програми можуть бути: ... результати оцінювання якості освітньої програми (такі результати може бути отримано під час самообстеження ОП, опитувань здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, адміністративних перевірок, внутрішнього й зовнішнього аудиту та інших процедур)» та «...Проект оновлення ОП подається на розгляд до тимчасової робочої групи в складі представників студентського самоврядування, галузевої НМК й представника роботодавця». Під час фокус-групи з представниками роботодавців, зокрема, Нос Мариною, економістом фінансового відділу ТОВ «Гемо Медика Харків», було встановлено, що ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) дійсно була розглянута фахівцями підприємства, надані пропозиції та відгук-рецензія. Слід додати, що пропозиції було враховано - прийнято зміни до ОП. Також ОП має рецензії від інших підприємств, таких як СТОВ «Маяк» та ТОВ «АвіаТехКомплект» (<https://cutt.ly/TOQULTe>). Поряд з цим, роботодавці, як і інші стейкхолдери, залучалися до засідання кафедри №605 для обговорення ОП (протокол засідання кафедри №8 від 19.02.2021 р. <https://cutt.ly/5OQIjSr>). Свої пропозиції щодо ОП роботодавці можуть надсилати на електронну пошту кафедри, яку розміщено на сайті кафедри (<https://cutt.ly/VOQWP5e>). Отже, ЕГ дійшла висновку, що роботодавці залучалися до обговорення та перегляду ОП, їх пропозиції було враховано. Залучення роботодавців не носить формальний характер.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) ще не було випуску. Разом з тим, в НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» існує Центр кар'єри та Відділ сприяння працевлаштуванню студентів та випускників (<https://cutt.ly/RORW8Yp>). На зустрічі з гарантом було встановлено, що Центр кар'єри інформує випускників про відкриті вакансії та відстежує кар'єрний шлях випускників ЗВО. Інформуванням здобувачів та випускників про відкриті вакансії також займається Відділ сприяння працевлаштуванню студентів та випускників (ВСПСВ), розміщуючи відкриті вакансії на сайті <https://cutt.ly/xORWVZd>. Крім того, ВСПСВ бере участь у навчальному курсі з кар'єрного консультування для представників центрів кар'єри закладів вищої та професійно-технічної освіти в межах програми «Мріємо та діємо», метою якого є створення можливостей для кар'єрного розвитку та ефективного працевлаштування молоді. Програма проходить за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та виконується IREX у партнерстві з Центром «Розвиток КСВ», Будуємо Україну разом (БУР), Making Cents International (MCI), Міжнародним республіканським інститутом (IRI) та Zinc Network. На зустрічі з гарантом було встановлено, що кафедра підтримує зв'язки зі своїми випускниками. ЕГ дійшла висновку, що в ЗВО наявна інституційна база для збору та аналізу кар'єрного шляху випускників. Але відповідно до положення про відділ сприяння працевлаштуванню студентів та випускників (<https://cutt.ly/8ORzQXG>), цей структурний підрозділ не відповідає за врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. Завдання Центру кар'єри не оприлюднені на сайті. Та слід зауважити, що роботодавці, що залучаються до обговорення ОП є випускниками НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», зокрема Нос Марина та Панько Ольга, що може свідчити про можливість взаємодії з випускниками ОП в майбутньому. Позитивною практикою є наявність ГО «Міжнародної асоціації випускників ХАІ» (<https://khai.edu.ua/university/asociaciya-vipusknikiv/>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Відповідно до Положення «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://cutt.ly/oOYs7tv>) та Положення «Про розроблення та модернізацію освітніх програм» (<https://cutt.ly/vOQnfsV>), оновлення ОП відбувається не рідше одного разу на п'ять років. Однак, з метою вдосконалення або модернізації проектна група може вносити необхідні зміни або доповнення протягом цього терміну. Освітня програма може оновлюватися частково в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів. Підставою для оновлення освітньої програми можуть бути: ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та/або академічної ради ОП і/або викладачів програми; результати оцінювання якості освітньої програми (такі результати можуть бути отримані під час самообстеження ОП, опитувань здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, адміністративних перевірок, внутрішнього й зовнішнього аудиту та інших процедур); об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру та/або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми. На зустрічі з допоміжним персоналом Романовим М. було зазначено, що результати ККР та сесій аналізуються НАВ та НМВ, а також обговорюються на засіданні НМК та слугують певними індикаторами якості освітнього процесу та ОП, а також можуть бути підставою для перегляду ОП. Під час виконання процедур внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ОП було виявлено застарілі рекомендовані джерела літератури в окремих РПНД та силабусах, проведено уточнення щодо виконання розрахункових робіт, розширено галузеву специфіку освітньої програми, коригування співвідношення лекційних та практичних занять. Як пояснив Романов М., процедура реагування на виявлені недоліки включає в себе аналіз недоліків, обговорення шляхів щодо їх усунення та внесення змін до ОП. Отже, ЕГ дійшла висновку, що в НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» існуюча система забезпечення якості вищої освіти здатна реагувати на недоліки ОП

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація даної ОП є первинною. Під час акредитації освітньої програми з права (17770) ЕГ, зокрема, було зазначено: «Положення «Про академічну мобільність студентів та аспірантів» обмежує здобувачів вищої освіти ступеня молодшого бакалавра на академічну мобільність (п. 4.1), а сама академічна мобільність реалізується шляхом надання академічної відпустки або індивідуального плану навчання (п. 4.8), що вимагає після прибуття із закордонного ЗВО продовжувати навчання за прощеним строком, що нівелює сам підхід до академічної мобільності. «Положення щодо академічної мобільності потребує приведення у відповідність до чинного законодавства та виключення дискримінаційних положень, ЕГ рекомендує розробити окреме положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, забезпечити його дієвість.». Під час роботи встановлено, що в «Положеннях про порядок реалізації права на академічну мобільність учасниками освітнього процесу НАУ ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» було внесено зміни з урахуванням рекомендацій ЕГ. Так, було внесено зміни до Розділу 4 Положення таким чином, щоб забезпечити перезарахування РН під час академічної мобільності. Також зазначалось: «Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою... У ході зустрічі, присвяченій огляду матеріально-технічної бази ЗВО, гарантом ОП було представлено пандус, який може застосовуватись здобувачами вищої освіти з інвалідністю для того, щоб потрапити у навчальний корпус. З візуальної точки зору, пандус має незадовільний стан з огляду на його нефункціональність та нездатність витримати візок». Під час проведення акредитації ОП «Економіка підприємства» ЕГ було встановлено, що ЗВО має стаціонарний та мобільні пандуси, якість яких не викликала занепокоєння. Крім того, ЗВО має довідку сторонньої організації (ПП НПЛ «Фабрика» №79 від 12.07.2021) про доступність приміщень ЗВО для маломобільних груп населення. У звіті ЕГ з акредитації ОП «Менеджмент» (508) було надано таку рекомендацію: «викладати рецензії стейкхолдерів на сайті ЗВО, або додавати сканкопії до ОП». Під час роботи з сайтом ЗВО встановлено, що за посиланням можна ознайомитися з рецензіями роботодавців на ОП «Економіка підприємства» <https://cutt.ly/KORHoGh>.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Внутрішня система якості освіти у ЗВО на тепер формується. Розроблено нормативну базу для забезпечення якості вищої освіти (Положення про академічну доброчесність <https://cutt.ly/9OTNfol>, Положення про розроблення та модернізацію ОП <https://cutt.ly/vOTNqlv>, Положення про оцінювання залишкових знань студентів <https://cutt.ly/oOTJtun>, <https://cutt.ly/MOT8xxJ/>), в якій чітко розписано процедури та розмежовано сфери відповідальності інституцій (Навчально-методичний відділ, навчально-організаційний відділ, навчально-аналітичний відділ та НМК). НАВ регулює питання аналітичного супроводу та інформаційного забезпечення навчального процесу, а також розробки та підтримки інформаційно-навчального простору Університету. НМВ вирішує такі питання: диспетчеризація освітнього процесу, методичне забезпечення освітнього процесу, розробка і впровадження систем якості в Університеті. НОВ веде обліково-статистичну роботу, формує екзаменаційні комісії, супроводжує питання замовлення, виготовлення та видачі дипломів, веде роботу в ЄДЕБО, обробку інформації приймальної комісії Університету. Під час зустрічі з менеджментом ЗВО Павліков В., проректор з наукової роботи, повідомив про недоцільність створення саме ВЗЯВО через зростання витрат, що впливає на вартість навчання, та наголосив на ефективності розподілу обов'язків між існуючими відділами. Періодично проводиться анкетування учасників освітнього процесу з питань забезпечення якості освіти. Важливу роль для розвитку цієї ОП відіграє Науково-методична комісія №3, яка виступає основним органом контролю освітньої програми та освітньої діяльності за нею. До її складу входять викладачі та студенти. Під час засідань обговорюються результати ККР, сесій, проекти ОП і т.д. Велику увагу ЗВО приділяє академічній доброчесності. Так, в НАУ ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» наявне Положення про академічну доброчесність <https://cutt.ly/9OTNfol>, яке чітко визначає що є плагіатом, встановлює процедури виявлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами освіти, оформлення рішення про порушення норм академічної доброчесності, його оскарження тощо. Під час фокус-групи зі здобувачами ЕГ було встановлено, що вони ознайомлені із поняттям «академічна доброчесність», її принципами та своїми обов'язками щодо її дотримання. Спілкування з НПП дає змогу стверджувати, що в академічній спільноті ЗВО підтримується культура якості освіти. Також слід зауважити, що в ЗВО наявний сертифікат відповідності системи управління якістю освіти вимогам ISO 9001 і ДСТУ ISO 9001. ЕГ дійшла висновку, що в ЗВО сформована культура якості, що сприяє розвитку освітньої програми «Економіка підприємства».

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

До сильних сторін можна віднести чіткість та публічність нормативної бази, інституційну базу забезпечення якості вищої освіти, насиченість сайту інформацією, що стосується ОП, наявність ГО «Міжнародної асоціації випускників

ХАІ», врахування зауважень зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, відповідність системи управління якістю освіти вимогам ISO 9001 і ДСТУ ISO 9001.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабка сторона: Відсутність здобувачів ОС «Молодший бакалавр» ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) у фокус-групі обговорення проєкту ОП; незалученість до засідання кафедри, засідання НМК для обговорення ОП. Рекомендація: Включення до фокус-групи здобувачів ОС «Молодший бакалавр» ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл) для обговорення проєкту ОП; залучати здобувачів до засідання кафедри та/або НМК під час обговорення ОП (присутність на засіданні НМК зацікавлених здобувачів внести до протоколу). Слабка сторона: на сайті ЗВО оприлюднені результати анкетування здобувачів за спеціальностями, проте серед них немає спеціальності 051 «Економіка». Рекомендація: Оприлюднювати результати опитування здобувачів за всіма спеціальностями на сайті ЗВО. Для покращення якості ОП у майбутньому рекомендується проводити опитування здобувачів після випуску з ОП (додатково). Рекомендації є досяжними.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

У ході роботи з критерієм 8, ЕГ дійшла до висновку, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 8.1 - 8.7. та відповідає рівню В. Ураховуючи сильні сторони, а саме: якісне та відкрите нормативне забезпечення процесів забезпечення якості вищої освіти, організацію процесів щодо забезпечення якості вищої освіти, публічність інформації стосовно ОП, наявність ГО «Міжнародної асоціації випускників ХАІ», імплементація рекомендацій зовнішнього аудиту (попередніх акредитацій) та слабкі сторони, що зумовили відповідні рекомендації: недостатня залученість здобувачів саме до обговорення проєкту ОП: студенти не залучаються до засідання кафедри для обговорення ОП або до засідання НМК, не входять до складу фокус-групи, фрагментарна публічність результатів опитування здобувачів за цією ОП. Рекомендації є досяжними.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Статут Університету, Колективний договір між ректором і колективом, Правилами внутрішнього розпорядку (<https://education.khai.edu/normative/>), Положення про організацію освітнього процесу в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://cutt.ly/AORA1zu>), Положення про академічну доброчесність (<https://cutt.ly/9OTNfol>), Положення про розроблення та модернізацію ОП <https://cutt.ly/vOTNqlv>, Положення про дистанційну форму здобуття освіти (<https://cutt.ly/CPrbB02>), Положення про академічні відпустки та повторне навчання студентів (<https://cutt.ly/XPrbVZR>), Положення про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента (<https://cutt.ly/gPrne9M>), Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів (<https://cutt.ly/HPrnzWz>), Положення про порядок замовлення та видачі документів про вищу освіту (<https://cutt.ly/BPrnKk6>), Положення про самостійну роботу студентів (<https://cutt.ly/1PrnNJV>), Положення про порядок переведення, відрахування і поновлення студентів (<https://cutt.ly/3Prn7Fg>), Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасниками освітнього процесу (<https://cutt.ly/YPrQzem>), Положення про оцінювання залишкових знань студентів (проведення ректорських контрольних робіт з навчальних дисциплін) (<https://cutt.ly/6PrWIKF>), Положення про навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком (<https://cutt.ly/YPrWCmu>), Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін і визначення академічної різниці (<https://cutt.ly/GPrEwec>), Положення про створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії (<https://cutt.ly/1PrEhda>), Положення про дуальну форму здобуття освіти (<https://cutt.ly/xPrQXiN>), Положення про атестацію педагогічних працівників (<https://cutt.ly/APrTB66>), Положення про конкурс професійної майстерності «Ікари ХАІ» (<https://cutt.ly/wPrYmso>) та інші (<https://education.khai.edu/normative/>) визначають права та обов'язки учасників освітнього процесу. На зустрічі зі здобувачами та на резервній зустрічі було з'ясовано, що здобувачів ознайомили з їх правами та обов'язками на загальних зборах одразу після вступу. Під час зустрічі з НПП ними також було підтверджено свою обізнаність у цій сфері. Права, обов'язки та процедури є зрозумілими для учасників освітнього процесу. Зауважень щодо недотримання норм, що регулюють права, не надходило. ЕГ дійшла висновку, що правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є чіткими і зрозумілими та доступними для всіх. Учасники освітнього процесу ознайомлені зі своїми правами та обов'язками.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Відповідно до діючого положення «Про розроблення та модернізацію освітніх програм в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://cutt.ly/LORHK6T>), всі проекти освітніх програм розміщуються на сайті університету у розділі «Громадське обговорення освітніх програм і компонентів» (посилання на розділ: <https://cutt.ly/vORHCjk>). На зустрічі з Гарантом було встановлено, що проект ОП було розміщено на сайті університету та на сайті кафедри за місяць до затвердження. На сайті Університету через велику кількість інформації було прибрано проект ОП «Економіка підприємства» (короткий цикл). На сайті кафедри досі залишається ОП та електронна скринька (kaf605@ukr.net) для отримання пропозицій стейкхолдерів для оперативного реагування на пропозиції та зауваження (посилання на сайт кафедри, де розміщено ОП та пошту <https://cutt.ly/TORNB4j>, <https://cutt.ly/KORHoGh>). Під час фокус-групи з роботодавцями (Нос Мариною), було встановлено, що проект ОП було передано до розгляду. Директор ТОВ «Гемо Медика Харків» (Овчинникова М.О.), як і інші роботодавці, залучалася до засідання кафедри для обговорення ОП. На зустрічі з представниками студентського самоврядування Замелюхіною А. було зазначено, що в здобувачів існує можливість подання свої пропозицій щодо ОП шляхом написання заяви на ім'я зав. кафедрою. ЕГ дійшла висновку, що ЗВО оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті проект ОП з метою одержання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Разом з тим, стейкхолдери, зокрема, роботодавці, надали перевагу поданню пропозицій оффлайн. Студентське самоврядування також інформоване про надання пропозицій оффлайн. Також слід зауважити, що на сайті не міститься таблицю пропозицій після закінчення громадського обговорення (дата звернення 27.01.2022).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» розміщено характеристику ОП, програмні компетентності, програмні результати навчання, ресурсне забезпечення реалізації програми, інформацію про можливість академічної мобільності, перелік компонентів з кредитами ЄКТС, освітньо-професійні програми за 2020 та 2021 рр., короткий опис, структуру і освітні компоненти, а також навчальні плани. Також у цьому розділі можна ознайомитися з робочою програмою, силабусами дисциплін та вибрати вибіркочу компоненту (за наявністю логіну і паролю) або переглянути, які саме вибіркочі компоненти доступні (для потенційного здобувача) (<https://cutt.ly/rOT5X6G>). Під час фокус-групи зі здобувачами було з'ясовано, що кілька здобувачів ознайомилися з ОП саме на сайті ЗВО. Поряд з цим, для ОП 2020 р. на сайті наведено перелік дисциплін починаючи з 3-го семестра. ЕГ дійшла висновку, що ЗВО вчасно та в достатньому обсязі оприлюднює інформацію щодо ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

ЗВО дотримується політики прозорості й публічності у викладенні інформації. ЕГ встановила, що усі процедури є доступними та відкритими для всіх учасників освітнього процесу та регульованими в частині інформування про особливості реалізації навчального процесу. Всі зацікавлені сторони долучені до внесення своїх рекомендацій та побажань до проекту освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабка сторона: Здобувачі дізнаються про вибіркочі дисципліни та інші компоненти ОП, права та обов'язки під час навчального процесу переважно від куратора. Рекомендація: Знайомити здобувачів з наповненням сайту, мотивувати активніше їм користуватися. Слабка сторона: На сайті ЗВО та на сайті кафедри не розміщено інформації щодо пропозицій, що надходили під час періоду обговорення ОП. Рекомендація: Оприлюднювати запропоновані пропозиції, надані в процесі обговорення ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

У ході роботи з критерієм 9, ЕГ дійшла до висновку, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 9.1 - 9.3: на сайті ЗВО оприлюднені нормативні документи, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, ЗВО вчасно оприлюднив проект ОП на своєму сайті з адресою електронної скриньки, куди можна надсилати свої пропозиції, ЗВО оприлюднює на своєму сайті інформацію щодо змін в ОП в повному обсязі, крім того, здобувачів інформують додатково щодо змін в ОП, використовуючи інші канали зв'язку (через куратора або гаранта). Серед слабких сторін, що зумовили відповідні рекомендації: схильність здобувачів отримувати інформацію про ОП та нормативну базу щодо прав та обов'язків під час освітнього процесу від куратора групи, неподання інформації щодо отриманих пропозицій під час обговорення проекту ОП. Зауваження є несуттєвими та можуть бути усунені в короткий термін. Рекомендації є досяжними.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Акти готовності.pdf</i>	31zcfXjZ/aDymx8h/GK3mOEv9hd+bSQIPE9BtHci6PM=
Додаток	<i>Довідка про пандуси.pdf</i>	zdW4RjFgZOMGxkSyIkIYRC4op4tluczgLV869Xzodag=
Додаток	<i>Довідка щодо забезпечення доступності.pdf</i>	Vds8jnOAn8s5k1zFcETnfoxEoEuOlJ+HIETvHlbiYQ=
Додаток	<i>Наказ ЕК.pdf</i>	DmxB+in6+WJZQPmcsWjK8Ox56cIu38fmZVMzwnqaYqQ=
Додаток	<i>Протокол 8 19-2-21.pdf</i>	e3iiLLJa12kQcaei6Tjt21Ra8e3qCIzOivCxbpYb9GA=
Додаток	<i>B2.pdf</i>	O72lHxapcvHyO+OoQoScyQWGodDrPGUOICGahjwdo7U=
Додаток	<i>Довідка про використання в начальному процесі.pdf</i>	WektYPOuf2xw1TFkiA5yYLPDOe8TolyLlqhBddbVoOM=
Додаток	<i>Ліцензії ПО.pdf</i>	zP7ajqkVExw3R1epNQFEOVUvLl4LSrabhKhM82OAviM=
Додаток	<i>Посилання на обговорення освітньої програми.pdf</i>	owkArVzTSTJkhunDJBzoHJSJjn4727TVLl7NDUSuCg=
Додаток	<i>Опис Pilot.pdf</i>	Lx5bnWVOcXmOUx77DXo8H+KwvHQWd+ADbUNOPgEQ48Y=
Додаток	<i>Доступ до НМБД.pdf</i>	9mvXXqvrccBUB/zjmosFvFzgb27QvYWrvV2LatDm5kmo=
Додаток	<i>Перелік посібників 2016-2021.pdf</i>	2bzO+ofjHKb7HxX2t7SgkY4ekyjYspzco6jSgIvyOUg=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Романовська Юлія Анатоліївна

Члени експертної групи

Дядик Тетяна Василівна

